

SOUDNÍ KONTROLA VEŘEJNÉ SPRÁVY

Mgr. Eva Šimíčková

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mgr. Eva ŠIMÍČKOVÁ**
Osobní číslo: **M09806**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Soudní kontrola veřejné správy**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vymezte základní pojmy týkající se problematiky soudní kontroly veřejné správy.
- Porovnejte základní principy a zásady soudní kontroly veřejné správy správními soudy, civilními soudy a soudem ústavním.

II. Praktická část

- Zhodnoťte na základě statistických údajů a judikatury vliv rozhodnutí správních soudů na rozhodovací činnost správních orgánů.
- Navrhněte projekt na zefektivnění soudní kontroly ve veřejné správě.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] HLAVSA, P. Občanský soudní řád, soudní řád správní a předpisy související s úvodem k aplikaci komunitárního práva a k předběžné otázce. 5. akt. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 648 s. ISBN 978-80-7201-706-5.
[2] NEMEC, J. a kol. Kontrola ve veřejné správě. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7375-558-8.
[3] TOMOSZKOVÁ, V., SLÁDEČEK, V. Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 260 s. ISBN 978-80-7357-518-2.

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 20. června 2011
Termín odevzdání diplomové práce: 15. srpna 2011

Ve Zlíně dne 20. června 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené zájemcem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.8.2011

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Ve své práci se zabývám soudní kontrolou veřejné správy. Práce je rozdělena do teoretické a praktické části. V teoretické části se nejdříve věnuji vymezení základních pojmů týkajících se zvoleného tématu a poté srovnání základních principů vztahujících se na jednotlivé typy soudní kontroly, tj. na správní soudnictví, řízení civilní a řízení ústavní. V praktické části nejdříve na základě poskytnutých statistických dat podrobně analyzuji činnost správního úseku krajského soudu v Hradci Králové v letech 2006 – 2010, prostřednictvím přehledných tabulek a grafů. Následně celou analýzu shrnuji a pokouším se navrhnout vhodná řešení pro zlepšení fungování správního soudnictví.

Klíčová slova:

veřejná správa, soudy, principy soudní kontroly, správní soudnictví, statistika

ABSTRACT

In my thesis I deal with judicial supervision of the public service. The work is divided into theoretical and practical part. In the theoretical part I explain basic concepts relating to the chosen topic and then compare the basic principles applicable to various types of judicial supervision, ie administrative judiciary, civil proceedings and constitutional proceedings. In the practical part I firstly analyze in detail the activities of the administrative department of the regional court in Hradec Kralove in the years 2006 – 2010, on the basis of provided statistical data. Then I summarize the analysis and try to propose appropriate solution for the improvement of the functioning of the administrative judiciary.

Keywords:

public service, courts, principles of judicial supervision, administrative judiciary, statistics

Děkuji vedoucí své diplomové práce JUDr. Janě Jurníkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracovávání této diplomové práce.

Dále děkuji celému úseku správního soudnictví krajského soudu v Hradci Králové, zejména zdejší statistikářce paní Vlastě Heneberkové, za poskytnutí statistických dat k činnosti tohoto soudu a přínosnou pomoc při jejich analýze.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
1.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA	11
1.2 KONTROLA VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.3 SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ.....	13
1.3.1 Pravomoc a příslušnost správních soudů	14
1.3.2 Jednotlivé druhy řízení	16
2 SROVNÁNÍ PRINCIPŮ V JEDNOTLIVÝCH DRUZÍCH SOUDNÍ KONTROLY VEŘEJNÉ SPRÁVY	19
2.1 PRINCIPY SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ	19
2.2 PRINCIPY ŘÍZENÍ DLE ČÁSTI PÁTÉ OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU.....	21
2.3 PRINCIPY ŘÍZENÍ PŘED ÚSTAVNÍM SOUDEM	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
3 ROZHODOVÁNÍ KRAJSKÉHO SOUDU V HRADCI KRÁLOVÉ	25
3.1 KRAJSKÝ SOUD V HRADCI KRÁLOVÉ	25
3.1.1 Základní informace	25
3.1.2 Přehled činnosti soudu	26
3.2 ANALÝZA ROZHODOVACÍ ČINNOSTI ÚSEKU SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ.....	29
3.2.1 Přehled rozhodovací činnosti ve volebních věcech	30
3.2.2 Přehled rozhodovací činnosti ve věcech přezkumu veřejné správy.....	33
3.2.3 Přehled rozhodovací činnosti v žalobách proti rozhodnutí	36
3.2.4 Přehled rozhodovací činnosti soudu v důchodových věcech.....	39
3.2.5 Přehled rozhodovací činnosti soudu v azylových věcech	42
3.3 VÝSLEDKY ANALÝZY	44
3.3.1 Vývoj počtu rozhodnutí správního úseku	45
3.3.2 Zhodnocení způsobů zahájení a ukončení řízení	50
4 NÁVRHY NA ZEFEKTIVNĚNÍ SOUDNÍ KONTROLY VEŘEJNÉ SPRÁVY	55
4.1 PŘIPRAVOVANÉ NOVELIZACE SOUDNÍHO ŘÁDU SPRÁVNÍHO	55
4.2 SPECIÁLNÍ SPRÁVNÍ SENÁTY	56
4.3 NÁVRH KOMPLETNÍ ZMĚNY STRUKTURY SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ.....	57
4.4 NÁVRH ZMĚN SE ZACHOVÁNÍM STRUKTURY SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ	60
4.4.1 Zvýšení personálního obsazení soudů.....	60
4.4.2 Návrhy na zrychlení řízení ve správním soudnictví.....	63
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	67
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	70
SEZNAM GRAFŮ	71
SEZNAM TABULEK	72
SEZNAM PŘÍLOH	73

ÚVOD

Soudní kontrola veřejné správy je téma nesmírně zajímavé a stále velmi aktuální. Teprve před pár lety došlo k vytvoření právní úpravy této oblasti, tak jak jej známe dnes. Stále zde ovšem existují nejasnosti především v tzv. dualismu práva, tj. určení zda se napadená rozhodnutí týkala soukromých či veřejných práv a povinností, a jejich kontrolu má proto provádět soud správní či civilní.

Ve své diplomové práci na téma Soudní kontrola veřejné správy se budu věnovat zejména správnímu soudnictví dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘS). Pouze okrajově nastíním také kontrolu rozhodnutí veřejné správy v soukromoprávních vztazích, tedy řízení dle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OSŘ) a také kontrolu Ústavním soudem (dále jen ÚS). Posledními dvěma jmenovanými se budu zabývat pouze při srovnávání principů, jež ovládají jednotlivé způsoby soudní kontroly.

Cílem mé práce je zejména v praktické části analyzovat prostřednictvím přehledných tabulek a grafů situaci v českém správním soudnictví a poté navrhnout přínosná řešení pro zlepšení jeho fungování. Pro vytvoření reálné představy o fungování českého správního soudnictví jsem si vybrala činnost krajského soudu v Hradci Králové (dále jen KS HK), resp. jeho správního úseku. Přičemž budu dále předpokládat, že situace u ostatních správních soudů je obdobná.

V teoretické části stručně nastíním základní pojmy, které se v celé práci nejčastěji objevují. Kromě pojmů veřejná správa a její kontroly pak dále pro účely praktické části vysvětlím blíže také hlavní ustanovení týkající se správního soudnictví, zejména pravomoc a příslušnost soudů a také jednotlivé druhy řízení, které se poté budou vyskytovat v praktické části. V další kapitole se pokusím srovnat hlavní principy a zásady, které se v jednotlivých druzích soudní kontroly veřejné správy uplatňují.

V praktické části se budu nejdříve věnovat analýze rozhodovací činnosti správního úseku KS HK jednotlivě dle oblastí správního úseku ve sledovaných letech 2006 – 2010. V následující kapitole zhodnotím výsledky všech sledovaných let, ať už po stránce celkového počtu rozhodnutí v jednotlivých oblastech, tak rovněž četnost způsobů, jakými byla řízení zahájena či naopak ukončena. Nakonec se pokusím navrhnout změny, které by správnímu soudnictví dle mého názoru prospěly, avšak také s přihlédnutím na připravované novelizace SŘS, které se chystají již na rok 2012.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Na začátku teoretické části mé diplomové práce bych ráda vysvětlila několik základních pojmů vztahujících se ke zvolenému tématu. Jelikož celá práce operuje zejména s rozhodnutími vydanými v oblasti veřejné správy, nebude určitě na škodu vysvětlit samotný tento pojem. Poté se pokusím vysvětlit sousloví kontrola veřejné správy, a to zejména na základě poznatků správní vědy, tj. určit z čeho se tato kontrola skládá, případně jaké známe její druhy.

Jelikož se celá má praktická část zabývá činnostmi správního úseku KS HK, tj. řízeními dle SŘS, rozhodla jsem se v rámci této kapitoly podat také stručný popis řízení, která se v oblasti tohoto druhu soudnictví mohou objevovat. Naopak dalšími druhy soudní kontroly, jako je řízení dle části páté zákona OSŘ a řízení před ÚS se budu zabývat až v druhé kapitole v rámci srovnání principů a zásad, jež jednotlivé druhy soudní kontroly ovládají.

1.1 Veřejná správa

Sousloví veřejná správa bude určitě nejčastěji používaným pojmem vyskytujícím se v celé mé práci. Každý z nás se s ním setkává téměř neustále. Nalézt ovšem nějakou jednotnou definici tohoto pojmu bude velmi těžké. Veřejnou správu je totiž možné chápat v různých směrech a souvislostech.

Dle mých dosavadních znalostí můžeme veřejnou správu vnímat ve dvou různých pojetích, tj. v pojetí materiálním a formálním. Z materiálního hlediska se veřejná správa jeví jako určitá činnost, resp. souhrn činností. Z hlediska formálního pak jako systém institucí, či zařízení, které tuto činnost vykonávají. (Hendrych, 2006)

Pokud nahlédneme do zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘ), můžeme vydedukovat, že veřejná správa je činnost orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. SŘ nám rovněž říká, jaké činnosti těchto orgánů veřejnou správou nejsou. Jedná se o jimi prováděné občanskoprávní, obchodněprávní a pracovněprávní úkony a rovněž vztahy mezi orgány v rámci jednoho územního samosprávného celku, pokud vykonávají samostatnou působnost.

Veřejnou správu můžeme dále dělit na tři samostatné větve. Jedná se o státní správu, samosprávu a tzv. ostatní veřejnou správu. Státní správa se ještě dále, z hlediska subjektů, jež ji vykonávají, může dělit na přímou a nepřímou. Přímou vykonávají přímo orgány státu. Nepřímou pak v přenesené působnosti provádějí veřejnoprávní korporace, popřípadě jiné právnické, či dokonce fyzické osoby. Těchto se to týká ale jen v případě, že jim byl svěřen nebo propůjčen výkon veřejné správy (viz výše). Druhou větví veřejné správy je tzv. samospráva. Známe samosprávu územní – obecní a krajskou, ale také samosprávu zájmovou. Sem můžeme zařadit například stavovské komory, jakými jsou komora notářská, lékařská, hospodářská a další. Důležité je, že v rámci samosprávy jde o správu vlastních záležitostí, jež mají jakýsi veřejný aspekt. Výkon samosprávy je chráněn zákonem, jelikož do výkonu samosprávy lze zasahovat pouze na jeho základě a v mezích jim stanovených. Nicméně i výkon samosprávy není zcela libovolný, podléhá totiž rovněž soudní kontrole, čemuž se budu také věnovat zejména v praktické části. Poslední součást veřejné správy se nazývá ostatní. Jedná se o jakousi zbytkovou oblast. Tvoří ji instituce, které nepatří ani do státní správy, ani do samosprávy, ale přesto svou každodenní činností plní veřejné úkoly. Jedná se například o Českou televizi, Český rozhlas či Českou tiskovou kancelář. (Sládeček, 2009)

1.2 Kontrola veřejné správy

„Kontrola je chápána v obecné rovině jako lidská činnost, jejímž cílem je zjistit skutečně vzniklý stav věcí a zhodnotit jej se stavem, kterého mělo být dosaženo. Je tedy aktivitou spočívající v porovnávání reálu s tím, co mělo být.“ (Vydrželová, 2008)

Dle správní vědy kontrolní postup spočívá zejména v řídicí a usměrňující činnosti skládající se ze čtyř následujících kroků – zjištění existujícího stavu, ověření zamýšleného stavu, určení odchylek od zamýšleného a zhodnocení těchto odchylek. Kontrola může být dále prováděna jako tzv. předběžná – kontrola plánovaných a zamýšlených postupů odlišným orgánem, průběžná – kontrola již probíhajícího postupu z hlediska jeho účelnosti, hospodárnosti, správnosti a nakonec také následná kontrola – celkové zhodnocení opodstatněnosti postupu, dodržování zákonů vnitřních předpisů apod.

Kontrolu můžeme dále rozdělit do dvou odlišných skupin. První je kontrola státu nebo jiného nositele veřejné správy vykonává prostřednictvím jejich vykonavatelů, tj.

prostřednictvím orgánů na veřejné správě nezávislých – kontrolu veřejné správy. Patří sem kontrola parlamentní, soudní, Nejvyšší kontrolní úřad či například Veřejný ochránce práv. Do druhé skupiny náleží vykonávání správního dozoru. „Je to správní činnost směřující k nepodřízeným subjektům, u kterých pozoruje jejich chování a porovnává je s chováním stanoveným právním předpisem nebo jiným pravidlem jako chováním žádoucím.“ Jiný způsob dělení je kontrola externí a interní, tj. kontrola vykonávána subjekty odlišnými od kontrolovaného subjektu a kontrola vykonávána v rámci jednoho subjektu například prostřednictvím specializovaného kontrolního oddělení. (Hendrych, 2006)

1.3 Správní soudnictví

Jelikož celá má praktická část se zabývá činností správního úseku KS HK, ráda bych mezi základními pojmy zařadila i základní otázky správního soudnictví a také vysvětlení jednotlivých typů řízení, která se budou v praktické části objevovat. Nalézt nějakou obecnou definici správního soudnictví je nesmírně složité. Není totiž citována v žádném zákoně či jiném právním předpise. Existuje mnoho různých názorů a popisů toho, co vlastně pojem správní soudnictví znamená. Tyto názory se samozřejmě mění, tím jak se správní soudnictví vyvíjí. Většina autorů¹ se při pokusu o definici obvykle zaměřuje na zdůraznění toho, že správní soudnictví patří do oblasti práva veřejného a přiblížení toho, jaká práva má za úkol chránit a samozřejmě kdo tato práva porušuje. Pro představu uvádím alespoň dvě dle mého názoru zajímavé a pro pochopení dané problematiky poměrně dostačující definice.

„Správní soudnictví je institutem veřejného práva. Je co do svého vzniku důsledkem právního dualismu veřejného a soukromého práva. Od začátku zajišťovalo ochranu subjektivních veřejných práv fyzických a právnických osob. Bylo chápáno jako právní kontrola aplikační činnosti správních úřadů, která nebyla realizována v rámci instančního hierarchického uspořádání systému správních orgánů, ale orgány odlišnými od správních úřadů, tedy soudy.“ (Polián, 2002)

„Pak lze správní soudnictví pojímat jako činnost, která je zaměřena na ochranu subjektivních veřejných práv a kontrolu zákonnosti v jednání orgánů veřejné správy, jež

---

¹ Jedná se například o V. Mikule, P. Matese, M. Mazance, D. Hendrycha či P. Průchu.

vykonávají státní orgány zpravidla soudního typu, příp. státní orgány více či méně nezávislé.“ (Sládeček V. T., 2010)

Současné správní soudnictví je upraveno v SŘS. Přestože fungování správního soudnictví v dnešní podobě, včetně vytvoření Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) předpokládá již ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava), vše bylo zavedeno právě až vznikem SŘS. Do té doby existovala úprava jen v části páté OSŘ právě pod názvem správní soudnictví, bez ohledu na to zda se jedná o ochranu subjektivních práv veřejných či soukromých. V žádném případě nebyla v souladu s ustanoveními ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS)², ani s články Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen Úmluva)³. Celý rozpor nakonec skončil nálezem ÚS,⁴ kterým kompletně zrušil kritizovanou část pátou OSŘ. Na jeho základě poté byla do OSŘ vložena nová část pátá – Řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, tj. řízení zabývající se kontrolou rozhodnutí správních orgánů v soukromoprávních věcech. A konečně také vydán SŘS,⁵ tedy samostatný zákon pro úpravu ochrany veřejných subjektivních práv dotčených rozhodnutími správních orgánů. (Vopálka, 2003)

1.3.1 Pravomoc a příslušnost správních soudů

Soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy; o ochraně proti nečinnosti správního orgánu; o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, o kompetenčních žalobách; ve věcech volebních a ve věcech místního a

---

² Například v článku 36 LZPS je stanoveno - kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánů veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí.

³ Článek 6 odst. 1 Úmluvy - každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

Článek 13 Úmluvy - každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.

⁴ Nález ÚS číslo sp. zn. Pl. ÚS 16/99. Dostupné z http://www.nssoud.cz/historie/276_2001.pdf

⁵ Vládní návrh soudního řádu správního. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Sněmovní tisk. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=29058>

krajského referenda; ve věcech politických stran a politických hnutí a o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části pro rozpor se zákonem. Žaloba podaná ke správnímu soudu musí splňovat zákonem stanovené náležitosti.⁶

Kromě výše uvedených, SŘS stanovených, věcí se ve správním soudnictví nově rozhoduje také na základě zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, ve věcech kárné odpovědnosti soudců, soudních funkcionářů, státních zástupců a soudních exekutorů a také ve věcech některých stavovských předpisů. Nezbytnou podmínkou pro vznik pravomoci správních soudů je vyčerpání všech opravných prostředků, které zákon předepisuje. (Sládeček V. T., 2010)

Také ve správním soudnictví rozlišujeme dva druhy příslušnosti. Z hlediska věcné příslušnosti rozhodují dle SŘS dva druhy soudů – v prvním stupni specializované senáty (specializovaný samosoudce⁷) krajských soudů, resp. Městského soudu (dále jen MS) v Praze. To znamená, že v českém správním soudnictví neexistují v prvním stupni samostatné správní soudy, ale pouze personální oddělení v rámci soudů obecných. V současné době funguje osm krajských soudů, jejichž sídla odpovídají dřívějšímu krajskému uspořádání, přičemž v současném krajském městě, které nemá krajský soud, byla zřízena alespoň pobočka. Ve druhém stupni jako soud kasační rozhoduje NSS⁸ se sídlem v Brně, který, ač jej předpokládala již Ústava, vznikl až na základě SŘS. Dle základního pravidla je v prvním stupni příslušný krajský soud, v jehož obvodu má sídlo správní orgán, který o věci rozhodl v posledním stupni anebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Existují samozřejmě i výjimky, tj. speciální určení místní příslušnosti – například ve věcech důchodového zabezpečení či nemocenského pojištění.

Na konec této podkapitoly se nemůžu nezmínit o velmi zajímavé aktuální novince, která rovněž zasahuje do řízení před NSS. Od prvního června tohoto roku se totiž na advokáty v řízení před NSS, stejně jako u Nejvyššího soudu (dále jen NS), ÚS a v trestním řízení ve všech stupních, vztahuje povinnost nosit taláry. K této změně došlo na základě novely č.

---

⁶ Podrobněji k náležitostem správních žalob například v rozsudku NSS čj. 4 Ads 37/2004-42 ze dne 22.9.2004: „... musí obsahovat jednak základní náležitosti podání podle § 37 odst. 2 a 3 s.ř.s. a jednak náležitosti žaloby podle § 71 odst. 1 písm. a) až f) s.ř.s. ...pokud žalobce na výzvu soudu k odstranění nevyhoví, reaguje podáním, soud žalobu odmítne...“

⁷ Na základě novelizace SŘS budou samosoudci od roku 2012 nově rozhodovat také ve věcech úrazového pojištění.

⁸ NSS se v celé řadě svých rozhodnutí vyjádřil, že jeho hlavním posláním je zejména rozhodovat o kasačních stížnostech – podrobněji například rozhodnutí čj. 4 Ads 15/2010 – 43 ze dne 24.2.2010.

219/2009 Sb., kterým se mimo jiné změnil také zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně rozšířením o nový paragraf 17a.

1.3.2 Jednotlivé druhy řízení

Nejzákladnějším řízením ve správním soudnictví je řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Ve lhůtě dvou měsíců⁹ od právní moci rozhodnutí ji může podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých subjektivních právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení rozhodnutím, tj. úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti. Z obecného pravidla všech rozhodnutí existují tzv. kompetenční výluky, tj. netýkají se například úkonů správních orgánů, která nejsou rozhodnutími; úkonů předběžné povahy; úkony, jimiž se upravuje vedení řízení apod. Žalobce se v těchto řízeních může domáhat zrušení rozhodnutí anebo vyslovení jeho nicotnosti na základě nezákonnosti předešlého rozhodnutí nebo pro vady řízení. Pouze v řízeních o správních deliktech se navíc uplatňuje tzv. plná jurisdikce soudu, tj. v tomto případě soud může například potvrdit rozhodnutí o vině, ale změnit či úplně zrušit rozhodnutí o výši trestu. (Brothánková, 2006)

Dalším druhem správního řízení je žaloba proti nečinnosti správního orgánu. Na soud se může obrátit „Ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně před nečinností správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.“ (Polián, 2002) Termín pro podání žaloby je jeden rok od marného uplynutí lhůty, ve které měl správní orgán ze zákona vydat rozhodnutí.¹⁰

Poměrně novým prostředkem ochrany v rámci správního soudnictví je dále žaloba před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Dotčená osoba ji může podat do dvou měsíců ode dne, kdy se o zásahu dozvěděla, nejpozději do dvou let ode dne, kdy k němu skutečně došlo. Vše ale pouze za dodržení podmínky, že tento zásah

---

⁹ SŘS počítá ještě s tzv. zvláštní žalobní legitimací nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu. Musí zde ovšem existovat závažný veřejný zájem a žaloba musí být podána nejpozději do tří let od právní moci napadeného rozhodnutí. Tohoto práva například využila nejvyšší státní zástupkyně v roce 2006, viz rozsudek NSS čj. As 80/2006-73 ze dne 31.1.2008.

¹⁰ V rozsudku NSS čj. 6 Ans 2/2005- 68 ze dne 20.4.2006 soud vyslovil velmi důležité pravidlo, a sice že žaloba proti nečinnosti správních orgánů je ve správním soudnictví přípustná, ačkoli předmětný správní orgán měl rozhodovat o právu soukromém.

nadále trvá, nebo se alespoň nadále projevují jeho důsledky, popřípadě hrozí jeho opakování.¹¹

NSS je příslušným v rozhodování o kompetenčních žalobách, tedy ve sporech o věcnou příslušnost mezi správními orgány. Z logiky věci zde může být spor buď pozitivní, tj. že správní orgány shodně tvrdí, že právě ony mají věc rozhodnout, anebo naopak negativní, tj. tvrdí, že příslušnými nejsou. Kompetenční spor může vzniknout mezi orgánem státní správy, a orgánem územní, zájmové nebo profesní samosprávy, mezi orgány samosprávy navzájem anebo mezi ústředními správními úřady. Těmi jsou především ministerstva a další ústřední správní orgány, například Energetický regulační úřad, Český telekomunikační úřad apod. NSS, resp. budova NSS je příslušná také v rámci rozhodování kompetenčních konfliktů mezi správními orgány a soudy, resp. mezi soudy správními a soudy civilními. Pro tyto příležitosti byl zřízen zvláštní senát na základě zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů. Senát se skládá se šesti členů zvolených na období tří let a tvoří jej tři soudci NSS a tři soudy NS. Zejména spory mezi o pravomoc mezi soudy správními a civilními, tzn. určení, zda je předmětný právní vztah veřejnoprávní nebo soukromoprávní, je v poslední době velmi aktuálním tématem.

Dalším řízením v rámci správního soudnictví je řízení o zrušení opatření obecné povahy (dále jen OOP), jež bylo do SŘS zaneseno v roce 2005. OOP je úkon správního orgánu v konkrétní věci, ale na rozdíl od rozhodnutí se nedotýká konkrétně vymezených adresátů, ale vztahuje se na adresáty vymezené obecně.¹² Řízení je pouze jednoinstanční, příslušným je tedy NSS. Návrh může podat kdokoli, kdo tvrdí, že byl vydaným OOP zkrácen na svých právech.¹³ Pokud soud během řízení dospěje k názoru, že byl návrh důvodný, napadené OOP či jeho část zruší, v opačném případě návrh zamítne.

Do pravomoci správních soudů dále náleží rozhodování ve volebních věcech a věcech politických stran a politických hnutí. Přestože v podstatě nejde o správní soudnictví jako

---

¹¹ K přípustnosti žaloby před nezákonným zásahem, pokynem či donucením se vyjadřuje NSS například v rozsudku soudu, čj. 3 As 52/2003-278 ze dne 1.12.2004: „... je nepřipustná, pokud žalobce nevyužil možnosti ochrany či nápravy stavu pomocí právních prostředků, které mu právní řád poskytuje, přitom není rozhodující, zda žalobce považuje právní prostředky, jimiž se může domáhat ochrany či nápravy stavu, za efektivní či nikoliv...“.

¹² Typickým příkladem OOP jsou například územní plány. Týkající se přesně vymezeného území, ale přitom se vztahují na dopředu neurčený počet adresátů.

¹³ Oprávněným navrhovatelem pro OOP vydané krajem je dále také obec. V případě obecních i krajských OOP může návrh podat rovněž Ministerstvo vnitra.

takové (nedá se zde hovořit o přezkumu rozhodnutí správních orgánů), bylo rozhodování o věcech volebních zařazeno do SŘS. Patří sem celá řada řízení, jako například rozhodování ve věcech voličských seznamů, ve věcech registračních, ve věcech neplatnosti voleb a hlasování, pozastavení činnosti politické strany,¹⁴ ve věcech místního a krajského referenda atd. Věcně příslušným je obecně krajský soud, ovšem pokud se jedná o některé otázky v souvislosti s volbami do Parlamentu České republiky anebo Evropského parlamentu, je věcně příslušným přímo NSS. Jinými řízeními, která úplně nezapadají do správního soudnictví, ale přesto je v nich pro rozhodování příslušný NSS, jsou kárná řízení o kárných proviněních soudců, soudních funkcionářů, státních zástupců a exekutorů. V rámci NSS rozhodují speciální šestičlenné kárné senáty různého složení s ohledem na to, jaké kárné provinění je řešeno.¹⁵ (Sládeček V. T., 2010)

SŘS upravuje rovněž opravné prostředky proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů. Řádným opravným prostředkem je kasační stížnost, mimořádným pak obnova řízení. Kasační stížnost se podává ve lhůtě dvou týdnů u krajského soudu, který napadené rozhodnutí vydal. Důvodem pro podání může být například nezákonnost, vada řízení, zmatečnost řízení apod.¹⁶ Prvotní úkony v rámci kasačního řízení provede krajský soud, poté věc předá NSS. Ten může napadené rozhodnutí buď pouze zrušit a věc vrátit původnímu soudu k novému řízení, anebo kasační stížnost zamítnout.¹⁷ Obnova řízení je přípustná jen u žalob proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, anebo ve věcech politických stran. Návrh musí být podán v tříměsíční subjektivní lhůtě, resp. v objektivní lhůtě tříleté. Pokud soud v rámci řízení o povolení obnovy shledá důvody obnovy jako důvodné, nastane tzv. řízení obnovené, tj. v podstatě dojde k úplně novému řízení ve věci před tímtež soudem.

---

¹⁴ K pozastavení činnosti politické strany například rozsudek NSS čj. Pst 5/2003-43 ze dne 4.12.2003, kde bylo stanoveno, že soud je oprávněn vydat rozhodnutí o pozastavení činnosti politické strany, přestože již uplynula lhůta pro vydání rozhodnutí, jestliže původní důvody pro pozastavení činnosti nadále trvají.

¹⁵ Například v případě kárného provinění státního zástupce budou členy senátu soudce NSS, soudce NS, dva státní zástupci, advokát a představitel akademické obce. U kárného provinění soudního exekutora budou členy namísto dvou státních zástupců dva soudní exekutoři. Na podobném principu jsou ustanovovány senáty i u ostatních profesí.

¹⁶ K důvodům pro podání kasační stížnosti se NSS vyjádřil v rozsudku čj. 1 As 7/2004-47 ze dne 18.3.2004. Mimo jiné zde stanovil, že důvody podané kasační stížností se neposuzují dle jejich označení, ale podle obsahu a dále že vždy musejí být podřaditelné pod některý zákonem (SŘS) stanovený důvod.

¹⁷ V řízeních o přestupcích a jiných správních deliktech může soud současně s potvrzením rozhodnutí o vině změnit či úplně zrušit rozhodnutí o trestu.

2 SROVNÁNÍ PRINCIPŮ V JEDNOTLIVÝCH DRUZÍCH SOUDNÍ KONTROLY VEŘEJNÉ SPRÁVY

Ve druhé kapitole teoretické části krátce srovnám nejdůležitější principy a zásady, jež se vztahující k jednotlivým druhům soudní kontroly veřejné správy. Nejdříve se zaměřím na principy, které ovládají nejčastější druh soudní kontroly, tj. správní soudnictví. Poté přejdu na principy, jež se vyskytují v soudní kontrole správních rozhodnutí v soukromoprávních věcech, a nakonec přidám ještě principy řízení ústavního.

Nejdůležitějšími principy vztahujícími se ke všem třem druhům řízení jsou princip soudní ochrany a právo na spravedlivý proces. Dle článku 36 LZPS má každý právo domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. V případě kdy je zákonem určeno právo ochrany u jiného orgánu (například správní řízení), musí být přesto v konečném důsledku možnost domoci se ochrany u soudu. Z článku 6 odst. 1 Úmluvy ještě kromě jiného dále vyplývá, že záležitost musí být projednána v přiměřené lhůtě, spravedlivé a veřejně či že se má uplatňovat presumpce nevinu. Z principu na soudní ochranu a práva na spravedlivý proces vyplývají zejména tyto základní principy každého soudní řízení – veřejnost, rychlost a hospodárnost, nestrannost a nezávislost soudu či například rovnost stran. (Sládeček V. , 2009)

2.1 Principy správního soudnictví

Základním principem správního soudnictví je tzv. dispoziční zásada. Řízení nemůže být zahájeno soudem z moci úřední, ale je vždy zahájeno na návrh účastníka, a to přestože například trpí návrh nedostatky, je vždy zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu. Dispoziční právo dále také znamená, že účastník může řízením či jeho předmětem disponovat. Může vzít svůj návrh zpět či jej změnit. Pro možnost podání návrhu je ale důležité, aby navrhovatel vyčerpал všechny řádné opravné prostředky, které dle zákona k ochraně jeho práva existují. Ovšem například v azylovém řízení zákon žádný řádný opravný prostředek k ochraně práv účastníka nezná, tudíž v případě zamítnutí žádosti o azyl se tento neúspěšný navrhovatel může obrátit ihned se žalobou na správní soud.

Řízení ve správním soudnictví jsou, až na malé výjimky, probíhají veřejně. Veřejnost řízení může být soudem vyloučena, ale jen na základě zákonem stanovených důvodů,

kterými jsou ochrana utajovaných skutečností, ochrana obchodního tajemství, ochrana mravnosti či veřejného pořádku. Soud má samozřejmě možnost z jednání rovněž vykázat osoby, které by narušovaly pořádek a důstojný průběh jednání.

Samozřejmostí je dále nezávislost (nestrannost) soudců a rovné postavení všech účastníků řízení. Nezávislost soudců znamená jak nezávislost na jiných mocích ve státě, tak rovněž funkční nezávislost, tj. vázanost soudců pouze zákony a mezinárodními smlouvami. Aby mohl být soudce nezávislý, nesmí být v žádném případě podjatý.¹⁸ Pokud by se v řízení vyskytl, se zřetelem na poměr soudce k věci, účastníkům či jejich zástupcům, nějaký důvod pochybovat o jejich nepodjatosti, byli by z řízení vyloučeni. S touto zásadou souvisí i princip zákonného soudu a zákonného soudce. Pro všechny druhy řízení a všechny možné subjekty musejí být zákonem shodně a dopředu určena pravidla pro přidělení soudu, resp. soudce v určité věci, tzn. existence zákonných ustanovení týkající se určení jednotlivých typů příslušnosti.

Do zásady rovného postavení účastníků náleží i povinnost soudu poskytnout všem stejné možnosti k uplatnění svých práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech. Každý účastník má navíc právo na jednání ve své mateřštině či právo na právní pomoc. Důležité je také dodržování principu hospodárnosti a rychlosti řízení. Účastníci mají právo na to, aby o jejich záležitosti soud rozhodl pokud možno rychle a bez zbytečných průtahů či nákladů.

V rámci dokazování se uplatňuje zásada volného hodnocení důkazů. Znamená to, že soud posoudí důkazy nejdříve jednotlivě po stránce jejich zákonnosti či věrohodnosti a poté zhodnotí všechny důkazy navzájem ve vzájemných souvislostech. Sám si rozhoduje o tom, které z navržených důkazů provede, popřípadě může provést i důkazy další. Zároveň záleží pouze na něm, jakou důležitost bude jednotlivým důkazům přikládat.

U žalob proti rozhodnutí správního orgánu se od roku 2003 uplatňuje tzv. zásada plné jurisdikce. Soudy proto zkoumají návrhy účastníků jak po stránce skutkové, tak právní. Do této doby měly možnost zkoumat pouze zákonnost napadených rozhodnutí. Zásada plné jurisdikce se dále uplatní také v rozhodování o přestupcích a správních deliktech, kde má soud nově možnost měnit či úplně zrušit rozhodnutí o trestu, zatímco rozhodnutí o vině ponechá v platnosti. (Brothánková, 2006)

---

¹⁸ Stejná podmínka platí i pro přísedící.

2.2 Principy řízení dle části páté občanského soudního řádu

Do rozhodování dle části páté OSŘ spadají rozhodnutí vydaná správními orgány, které ovšem rozhodovaly o právech a povinnostech účastníků soukromoprávní povahy, tj. o právech vyplývajících z občanských, pracovních, obchodních či rodinných vztahů. Jelikož je úprava tohoto druhu řízení součástí OSŘ, uplatní se v tomto řízení obecné principy platné pro civilní řízení. Některé principy jsou shodné s těmi, jež se vyskytují také v rámci správního soudnictví, ale existuje zde i celá řada principů odlišných.

Samozřejmostí je zásada nezávislosti a nestrannosti soudů a soudců, hospodárnost a rychlost řízení či princip rovnosti účastníků, včetně jednání v mateřském jazyce, práva na právní pomoc, práva na poučení apod. Stejně tak i civilní řízení jsou ovládána principem veřejnosti, navíc ještě principem ústnosti a přímosti. V tom je velký rozdíl mezi řízeními soudními a řízeními správními, upravenými v SŘ, kde se v průběhu řízení zásadně uplatňuje princip písemnosti a neveřejnosti. V civilním řízení se uplatní také zásada arbitrárního pořádku – nevázanost jednotlivých procesních úkonů na předem stanovené úseky řízení.

Rovněž civilní řízení je ovládáno zásadou dispoziční, tj. účastníci jsou ti, kdo zahájí řízení a zároveň jim mohou disponovat. S účastníky souvisí i zásada projednací. Oni jsou ti, kdo nesou procesní odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci. Jinak řečeno soud bude provádět důkazy jen v tom rozsahu, v jakém to navrhnou účastníci. Soud tak není odpovědný za objasnění stavu a nemusí provádět důkazy nad rámec návrhů.¹⁹ I zde se uplatní zásada volného hodnocení důkazů.²⁰ Stejně tak se při dokazování uplatní rovněž zásada materiální pravdy. Znamená, že soudy poskytnou ochranu právu nebo právem chráněnému zájmu, které bylo skutečně porušeno či ohroženo. Cílem je tedy zjistit skutečný stav věci.²¹

Jednou z nejdůležitějších zásad civilního řízení je zásada koncentrace řízení, tj. jakési zhuštění řízení do určených termínů. Projevem této zásady je například dle OSŘ uvedení

---

¹⁹ V nesporných civilních řízeních se naopak uplatňuje zásada oficiality a zásada vyšetřovací.

²⁰ Opakem volného hodnocení důkazů je tzv. legální teorie důkazní. Tato teorie v praxi znamená, že síla jednotlivých důkazních prostředků je stanovena zákonem, popřípadě zákon může stanovit, jaké druhy důkazních prostředků jsou nezbytné pro prokázání určité skutečnosti. V českém právním řádu se ovšem téměř nevyskytuje a mohli bychom ji stáhnout jediné na veřejné listiny.

²¹ Opakem zásady materiální pravdy je zásada formální pravdy. Uplatní se například v rozsudku pro zmeškání, kdy tedy soud postupuje na základě stanovených pravidel bez toho, aby se pokoušel tento skutečný stav zjistit.

rozhodných skutečností o věci samé a označení důkazů k jejich prokázání nejpozději do skončení přípravného jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která jim byla poskytnuta nebo pokud jim tato lhůta nebyla poskytnuta, pak do skončení prvního jednání. K později uvedeným skutečnostem a důkazům soud nepřihlíží. Pravidlo samozřejmě neplatí bezpodmínečně. Účastníci mohou později navrhnout rozhodné skutečnosti či důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po prvním jednání nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést, jakož i o skutečnosti a důkazy, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění. (Hlavsa, 2008)

2.3 Principy řízení před Ústavním soudem

ÚS je speciálním soudem, funkčně odděleným od soustavy obecných soudů, povoláním zejména ke kontrole ústavnosti právních předpisů či mezinárodních smluv, a to ať už následné, abstraktní či konkrétní. Pro účely soudní kontroly veřejné správy jsou důležitá řízení o ústavních stížnostech, kterými se stěžovatel dovolává ochrany svých práv. Osoba, která tvrdí, že bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem, a to pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci, může se pro ochranu svého práva obrátit s ústavní stížností na ÚS. Pro možnost takového podání, ovšem musí dodržet tzv. princip subsidiarity, tj. může ji podat pouze tehdy, pokud vyčerpala všechny procesní prostředky, které ji zákon k ochraně jejího práva poskytuje. Princip subsidiarity je jeden z nejdůležitějších principů ovládajících řízení před ÚS.

Jiným principem, který se uplatní v tomto druhu řízení, je povinné zastoupení advokátem. „Dle ustanovení § 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu nemůže stěžovatel stížnost napsat, podat a v řízení vystupovat sám. Každá fyzická i právnická osoba jako účastník (tedy i stěžovatel) nebo jako vedlejší účastník řízení před Ústavním soudem musí být zastoupena advokátem.“²² Povinné zastoupení je nezbytnou podmínkou ve všech fázích řízení, tj. advokát musí ústavní stížnost již sepsat, jakož i podat. Naopak ve správním soudnictví je povinné zastoupení nezbytné jen v řízení před NSS, podobně jako v civilním řízení až při případném řízení před NS.

---

²² Dostupné z: <http://www.concourt.cz/clanek/786>

ÚS rozhoduje prakticky na základě stejných obecných zásad, které se uplatňují v rámci jiných druhů soudnictví. Nalezneme zde rovněž zásadu veřejnosti, přímosti, zásadu projednací či zásadu kontradiktornosti. Jelikož ovšem ÚS zkoumá především ústavnost napadených rozhodnutí, tj. zjišťuje, zda nedošlo předchozím rozhodnutím k porušení či ohrožení práv chráněných Ústavou, LZPS či mezinárodními smlouvami, nezkoumá v rámci řízení zákonnost či věcnou správnost rozhodnutí. Neuplatní se zde tak vůbec zásada legality.

Stejně jako v případě řízení o kasační stížnosti před NSS, i v případě řízení o ústavní stížnosti připadá v úvahu kasační princip. Pokud by ÚS shledal, že napadeným rozhodnutím skutečně došlo k porušení či ohrožení ústavně zaručených práv, takové rozhodnutí by zrušil. Jinak řečeno nemůže sám rozhodnout ve věci, může pouze věc přikázat k novému řízení orgánu, který původní rozhodnutí vydal a ten pak bude vázáný zásadami uvedenými v rozhodnutí ÚS.

Dle zákona č. 182/1992 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, je také funkce ústavního soudce neslučitelná s jinou placenou funkcí nebo jinou výdělečnou činností, s výjimkou správy vlastního majetku, činnosti vědecké, pedagogické, literární či umělecké, pokud není na újmu funkce soudce, jejího významu a důstojnosti a neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost rozhodování ÚS. Dále je výkon této funkce neslučitelný též se členstvím v politické straně nebo v politickém hnutí. Princip neslučitelnosti funkcí se ovšem neuplatní jen u soudců ÚS. Naopak vztahuje se na soudce všech existujících soudů, tj. rovněž na soudce rozhodující v civilních či správních věcech. (Nemec, 2010)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ROZHODOVÁNÍ KRAJSKÉHO SOUDU V HRADCI KRÁLOVÉ

Pro první část praktické části své diplomové práce jsem si zvolila rozhodování KS HK a jeho pobočky v Pardubicích na úseku správního soudnictví. Nejdříve analyzuji získaná statistická data týkající se rozhodovací činnosti soudu, rozdělená dle jednotlivých oblastí správního úseku a zároveň se pokusím stanovit, jak a zda vůbec případně ovlivňují rozhodovací činnost veřejné správy.

V druhé části se na základě vzniklých výsledků pokusím navrhnout, jakým způsobem by se mohlo správní soudnictví ubírat, tj. zejména, jak vylepšit a urychlit jeho fungování. Nebude se to už týkat pouze činnosti KS HK, ale správního soudnictví v České republice obecně. Velký vliv na mé návrhy zlepšení budou mít samozřejmě i výsledky analýzy správního soudnictví KS HK, nicméně budu rovněž vycházet z ustanovení v minulosti fungujících na našem území a dále z nastudované zahraniční úpravy.

Jsem výhradním autorem veškerých tabulek a grafů, které v praktické části mé práce použiji. Údaje v nich obsažené jsem získala ze statistických dat a výkazů za období let 2006 - 2010, které mně pro účely zpracování této diplomové práce připravila a poskytla statistička správního úseku KS HK.

3.1 Krajský soud v Hradci Králové

3.1.1 Základní informace

Budova soudu se nachází v samotném centru Hradce Králové. Do soudního obvodu soudu spadají dva vyšší územně samosprávné celky, tj. kraj královéhradecký a pardubický. Obvod se rozkládá na ploše větší než jedenáct tisíc metrů čtverečních a vztahuje se na více než jeden milión obyvatel. K soudu náleží rovněž pobočka, která byla zřízena v nedalekých Pardubicích. Na pobočce se řeší kompletní jurisdikce obecných soudů, tj. věci civilní, trestní i správní.

Ve většině řízení rozhoduje soud v senátech. Pokud senát rozhoduje jako soud prvního stupně v trestních věcech, skládá se z předsedy senátu a dvou přísedících. V ostatních případech je senát tvořen předsedou senátu a dalšími dvěma soudci. V případech stanovených zákonem pak namísto senátu rozhoduje pouze samosoudce. V současné době je předsedou soudu JUDr. Milan Bořek. Kromě něj zda působí ještě čtyři místopředsedové,

třicet jedna předsedů senátu a dalších padesát dva soudců. Dále rovněž asistenti soudců, přísedící, tajemník, vyšší soudní úředníci, zapisovatelé, administrativní pracovníci a další zaměstnanci.

3.1.2 Přehled činnosti soudu

Ve většině případů rozhoduje KS HK jako soud druhého stupně ve věcech, v nichž rozhodovaly v prvním stupni soudy náležející do jeho obvodu, tzn. jako soud odvolací ve věcech občanskoprávních a trestních. Do jeho obvodu náleží tyto okresní soudy - v Chrudimi, v Havlíčkově Brodě, v Hradci Králové, v Jičíně, v Pardubicích, v Náchodě, v Rychnově nad Kněžnou, v Semilech, ve Svitavách, v Trutnově a v Ústí nad Orlicí. Kromě funkce soudu odvolacího plní v zákonem stanovených případech i funkci soudu prvního stupně - například v obchodních věcech či v závažnějších řízeních trestních a občanskoprávních a konečně také funkci soudu správního. Zákony zmiňují i další druhy řízení, v nichž jsou příslušnými krajské soudy. Jedná se například o věci obchodního rejstříku, řízení dle zákona č. 182/2006 Sb, insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen insolvenční zákon) nebo návrhy na vydání evropského platebního rozkazu.

V následující tabulce a grafech můžeme názorně vidět, jakou agendu soud řešil v roce 2010. Tabulka dále rozeznává, jakým způsobem bylo řízení zahájeno. Ve většině případů je věc zahájena na návrh účastníka řízení (v tabulce uvedeno ve sloupci Napadlo). Druhým způsobem zahájení je převzetí řízení od jiného soudu, například soudu podřízeného (v tabulce sloupec Převzato). A v neposlední řadě může dojít také k situaci, kdy v důsledku rozhodnutí odvolacího, dovolacího či ÚS bude znovu následovat řízení před soudem prvního stupně. V tomto případě se jedná o zahájení již jednou řešené věci, a tudíž jej v tabulce nazýváme jako řízení obživlá (sloupec Obživlo). Kromě způsobu zahájení řízení a celkového počtu řešených věcí lze z tabulky vyčíst rovněž to, zda soud v daném roce zvládl věc vyřídit či nikoli.

Z tabulky vyplývá, že nejčastěji se v roce 2010 soud věnoval řízením ve věcech obchodního rejstříku, tj. návrhy na zápis, změnu či výmaz údajů. Jedná se o řízení časově relativně nenáročná, a proto byla velká většina věcí v daném roce vyřízena. Dalšími nejčastějšími řízeními byla dále řízení občanskoprávní odvolací, prvostupňová obchodní a trestní odvolací. Vysoké procento těchto řízení se dalo očekávat, neboť soud je ve většině

případů trestních a občanskoprávních věcí soudem odvolacím a naopak v řízeních obchodních soudem prvního stupně.

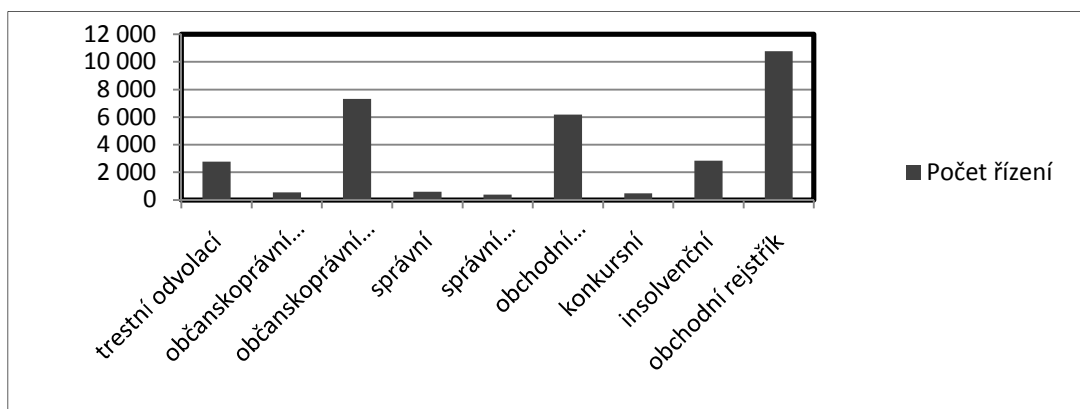
Na druhou stranu nejméně se soud v daném roce zabýval řízením konkursním a vyrovnávacím, prvostupňovým trestním ve věcech mladistvých a odvolacím trestním pro děti do 15 let. Pouze jedno řízení konkursní a vyrovnávací můžeme přičíst změně právní úpravy v této oblasti. Dále můžeme také říci, že řízení časově nenáročná (viz například již zmíněný obchodní rejstřík) soud stihl v daném roce vyřídit, naopak například v incidenčních sporech dle insolvenčního zákona se soudu v téměř osmdesáti procentech věc vyřídit nepodařilo.

Tabulka č. 1 *Přehled rozhodnutí krajského soudu v Hradci Králové v roce 2010*

SOUDNÍ AGENDA	NAPADLO	PŘEVZATO	OBŽIVLO	CELKEM	VYŘÍZENO	NEVYŘÍZENO
trestní 1. stupeň	77	42	34	153	116	37
trestní 1. stupeň mladiství	4	0	0	4	4	0
trestní 1. stupeň osoby ve vazbě	50	18	0	68	37	31
trestní odvolací	2 629	82	57	2 768	2673	95
trestní odvolací mladiství	52	3	2	57	56	1
trestní odvolací osoby ve vazbě	142	11	0	153	144	9
odvolací děti do 15 let	7	0	1	8	8	0
občanskoprávní 1. stupeň	310	110	125	545	396	149
elektronické návrhy na vydání platebního rozkazu	21	0	0	21	15	6
občanskoprávní odvolací	6175	830	304	7 309	6542	769
správní	364	221	3	588	375	214
správní důchodová	125	261	0	386	314	72
správní azylová	115	41	16	172	96	76
obchodní 1. stupeň	2 692	2 667	822	6 181	3 970	2 216
incidenční spory	278	0	2	280	50	230
rozkazní	0	87	1	88	13	75
návrhy na vydání platebního rozkazu	14	0	1	15	12	3
směnečná a šeková	0	22	2	24	12	12
konkursní	0	478	4	482	113	369
konkursní a vyrovnávací	0	1	0	1	1	0
insolvenční	1 996	852	9	2 857	648	2 211
obchodní rejstřík	10 516	253	10	10 779	10 575	212

Zdroj: autorka DP

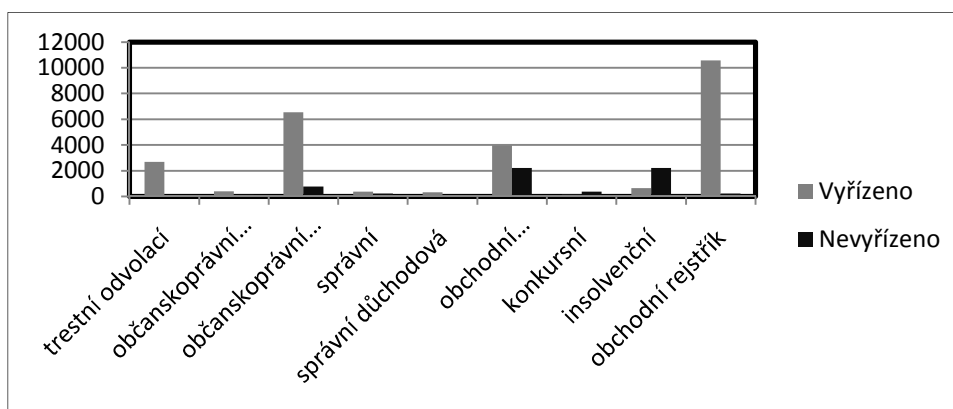
Graf č. 1 Přehled nejčastějších řízení v roce 2010

Zdroj: autorka DP

Uvedený graf navazuje na výše umístěnou tabulku a naznačuje již pouze devět nejčastějších druhů řízení. Do grafu jsem záměrně neumístila všechny typy řízení, neboť počet menší než dvě stě řízení by zde nebyl okem téměř patrný. Můžeme zde mnohem přehledněji vidět, jak velký rozdíl je i mezi počty řízení například prvního a třetího nejčastějšího, tj. téměř dvanáct tisíc řízení ve věcech obchodního rejstříku a naproti tomu jen necelé tři tisíce řízení ve věcech odvolacích trestních.

Graf č. 2 Přehled nejčastějších řízení v roce 2010 z hlediska jejich vyřízení

Zdroj: autorka DP

Následující graf č. 2 se opět zabývá pouze devíti nejčastějšími typy řízení, nyní ovšem z hlediska jejich úspěšného vyřízení v daném roce. Je zde znovu patrné, že řízení dle insolvenčního zákona, v tomto případě přímo insolvenční řízení, soud časově během roku

nezvládá vyřídit. Můžeme to přikládat zejména složitosti celého procesu. Například jen činnost insolvenčního správce spočívající ve vytvoření soupisu veškerého majetku a získání informací o věřitelích může být v některých případech opravdu velice dlouhá.

3.2 Analýza rozhodovací činnosti úseku správního soudnictví

Úsek správního soudnictví KS HK se dělí na pracoviště v Hradci Králové a v Pardubicích, tzn. na krajský soud samotný a jeho pobočku. Pod pracoviště v Hradci Králové spadá v současné době šest oddělení dle oblasti působnosti, z nichž pouze dvě rozhodují v senátech a zbývající čtyři samosoudci. V Pardubicích jsou na úseku správního soudnictví oddělení jen čtyři, z nichž pouze jedno je oddělením senátním. Samosoudci rozhodují ve věcech důchodového pojištění a důchodového zabezpečení, nemocenského pojištění, nemocenské péče v ozbrojených silách, uchazečů o zaměstnání a jejich hmotného zabezpečení podle předpisů o zaměstnanosti, sociální péče a státní sociální podpory, v azylových věcech, ve věcech mezinárodní ochrany a ve věcech přestupků, popřípadě v dalších věcech, v nichž to stanoví zákon. Ve všech ostatních řízeních rozhoduje senát.

Kromě soudců působí na správním úseku obou pracovišť dále asistenti soudců, a vyšší soudní úředníci. Součástí úseku správního soudnictví je rovněž kancelář správního soudnictví, kde působí vedoucí kanceláře a zapisovatelky. Vedoucí kanceláří mají na starost zejména přidělování věcí jednotlivým soudním oddělením se stejnou oblastí působnosti či doručování soudních písemností v budově krajského soudu, resp. jeho pobočky.

V následujících podkapitolách se budu zabývat rozhodovací činností úseku správního soudnictví KS HK, a to obou pracovišť společně, tj. bez ohledu na to zda k rozhodnutí došlo v Hradci Králové či v Pardubicích. Postupně nastíním jeho činnost v letech 2006 – 2010 na základě rozdělení dle jednotlivých oblastí rozhodování a pokusím se navrhnout doporučení pro zlepšení a zjednodušení činnosti soudu.

V jednotlivých oblastech uvedu vždy nejprve formou tabulky druhý řízení, které do předmětné oblasti správního úseku náleží. Rozdělení do oblastí jsem vytvořila dle statistiky KS HK, stejné rozdělení používá i české správní soudnictví obecně. Jedná se o těchto pět oblastí – a) spory ve věcech volebních a věcech politických stran a politických hnutí (dále jen věci volební); b) přezkum rozhodnutí vydaných v oblasti veřejné správy orgánem moci

výkonné, orgánem samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen věci přezkumu veřejné správy); c) rozhodování o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu (žaloby proti rozhodnutí); d) přezkum rozhodnutí ve věcech důchodového zabezpečení a nemocenského pojištění (věci důchodové) a nakonec také e) přezkum rozhodnutí ve věcech podle azylového zákona (věci azylové).

Nakonec se budu věnovat jednotlivým způsobům zahájení a ukončení řízení, tj. jaké jsou možnosti zahájení a ukončení řízení a jejich počty, opět formou přehledné tabulky. U způsobu zahájení řízení rozlišuji zahájení na základě návrhu, na základě povolení obnovy, po zrušení rozhodnutí nálezem ÚS a po zrušení rozhodnutí po kasační stížnosti.

Mezi způsoby ukončení, neboli vyřízení věci patří úplné vyhovění návrhu, vyhovění návrhu zčásti, zamítnutí návrhu a vyřízení jiným způsobem. Do této skupiny můžeme zařadit například zpětvzetí návrhu, zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, postoupení věci jinému soudu anebo spojení řízení. Statistika záměrně tyto způsoby řadí do jedné skupiny společně, v opačném případě by statistické údaje byly přehlcené informacemi a z toho důvodu také dosti nepřehledné.

3.2.1 Přehled rozhodovací činnosti ve volebních věcech

V první podkapitole analytické části se budu věnovat vývoji rozhodnutí ve věcech volebních. Do věcí volebních spadá pět druhů řízení, z toho čtyři vycházejí z volebních zákonů.²³ Jedná se o ochranu ve věcech seznamu voličů, ochranu ve věcech registrace, ochranu ve věcech zániku mandátu, věci neplatnosti voleb a hlasování a nakonec řízení ve věcech politických stran a politických hnutí obecně.

Jak můžeme moci sledovat v tabulkách a grafu níže a zejména jak uvidíme i v následujících podkapitolách ve věcech volebních bylo po celé sledované období vydáno nejméně rozhodnutí. První dva roky to bylo shodně po šesti rozhodnutích, následující dva

---

²³ Mezi volební zákony můžeme zařadit zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky v platném znění, zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu v platném znění, zákon č. 115/1920 Sb., o volbách do ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy v platném znění, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů v platném znění anebo zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí v platném znění.

rok pouze rozhodnutí jedno, a to v případě roku 2008 v řízení ve věcech politických stran a politických hnutí a v roce 2009 ve věci neplatnosti voleb a hlasování.

Jediným rokem, ve kterém došlo k podstatnému nárůstu volebních věcí, byl rok 2010. Dle mého názoru je zřejmé, že největší vliv na tento fakt má to, že se jednalo o rok volební. Konaly se v něm totiž jak volby do PSP ČR, tak volby komunální, tj. volby do obecních zastupitelstev a konečně také jedna třetina volebních okrsků volila své zástupce do Senátu. Celkový počet rozhodnutí v daném roce byl osmnáct, což je jednoznačně nejvíce za všechna sledovaná období. Celých sedmnáct rozhodnutí se týkalo řízení ve věci neplatnosti voleb a hlasování, což potvrzuje moji domněnku o vlivu konání voleb. Pouze jedno rozhodnutí bylo v řízeních o ochraně ve věcech registrace, což v konečném důsledku nejspíše také souvisí s konáním voleb.

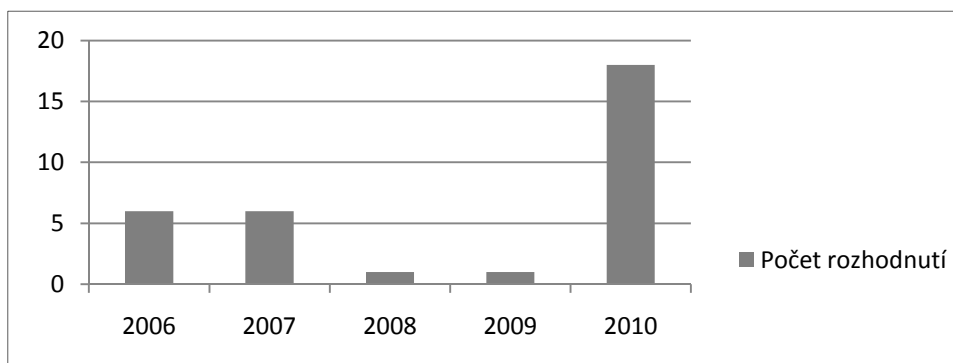
Níže uvedená tabulka přehledně znázorňuje počty vydaných rozhodnutí v jednotlivých druzích řízení vydaných ve volebních věcech.

Tabulka č. 2 *Počty rozhodnutí ve volebních věcech*

Druh řízení	2006	2007	2008	2009	2010
ochrana ve věcech seznamu voličů	0	0	0	0	0
ochrana ve věcech registrace	2	0	0	0	1
neplatnost voleb a hlasování	3	6	0	1	17
ochrana ve věcech zániku mandátu	1	0	0	0	0
řízení ve věcech politických stran a politických hnutí	0	0	1	0	0
celkem v jednotlivých letech	6	6	1	1	18

Zdroj: autorka DP

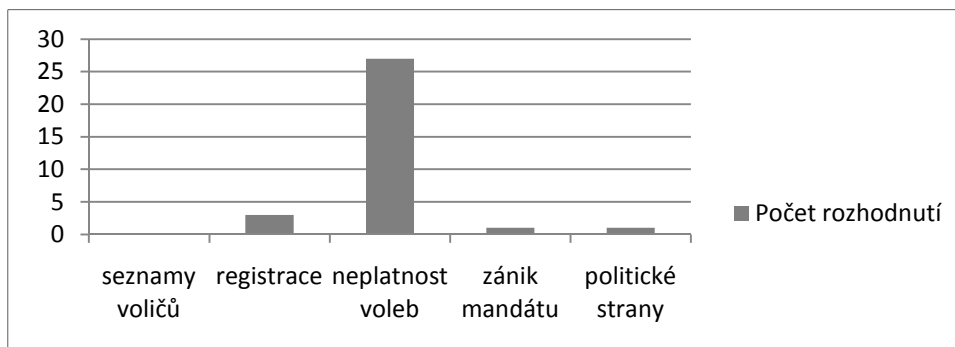
Graf č. 3 *Vývoj počtu rozhodnutí ve volebních věcech*

Zdroj: autorka DP

V níže uvedeném grafu můžeme přehledněji vidět, jaké počty rozhodnutí byly vydány v jednotlivých druzích řízení. Již z předchozího výkladu je patrné, že naprosto převažují řízení o neplatnosti voleb a hlasování. Naopak ani jedno rozhodnutí nepadlo ve věcech seznamu voličů a jen jedno ve věcech politických stran a politických hnutí.

Graf č. 4 *Druhy řízení ve volebních věcech*

Zdroj: autorka DP

Další tabulky nám ukazují počty jednotlivých způsobů zahájení a ukončení řízení. Pro věci volební je obvyklé, že veškerá řízení jsou zahájena na návrh účastníka, což dokazuje i níže uvedená tabulka. Neevidujeme zde za celé sledované období ani jedno rozhodnutí zahájeno zrušením rozhodnutí nálezem ÚS či rozhodnutím NSS po kasační stížnosti.

O něco rozmanitější je situace ohledně způsobů ukončení řízení. V roce 2006 bylo pět návrhů zamítnuto a pouze jednomu bylo vyhověno, navíc pouze zčásti. V následujícím roce nebylo vyhověno dokonce ani jedinému návrhu. Opačný způsob vyřízení věci se ukázal v následujících dvou letech ohledně jediného řízení, které se zde konalo. V roce 2008 bylo návrhu vyhověno, v roce 2009 byl pak zamítnut.

Všech osmnáct konaných řízení v posledním sledovaném roce bylo zahájeno na návrh účastníka. Vysoké procento návrhů bylo ovšem neúspěšné, celkově čtrnáct návrhů soud zamítl, to znamená téměř 80 % všech podaných návrhů. Pouze jednomu návrhu soud vyhověl a ostatní tři návrhy vyřídil jiným způsobem.

Tabulka č. 3 *Způsoby zahájení řízení ve volebních věcech*

Způsoby zahájení	2006	2007	2008	2009	2010
na návrh	6	6	1	1	18
po nálezu ÚS	0	0	0	0	0
po kasační stížnosti	0	0	0	0	0
celkem	6	6	1	1	18

Zdroj: autorka DP

Tabulka č. 4 *Způsoby ukončení řízení ve volebních věcech*

Způsoby ukončení	2006	2007	2008	2009	2010
vyhovění zcela	0	0	1	0	1
vyhovění zčásti	1	0	0	0	0
zamítnutí	4	5	0	1	14
jiný způsob	1	1	0	0	3
celkem	6	6	1	1	18

Zdroj: autorka DP

3.2.2 Přehled rozhodovací činnosti ve věcech přezkumu veřejné správy

Řízení ve věcech přezkumu rozhodnutí vydaných v oblasti veřejné správy patří stejně jako věci volební k těm nejméně častým řízením. Za všech pět sledovaných let bylo v této oblasti vydáno pouze čtyřicet sedm rozhodnutí. Nicméně od druhého sledovaného roku můžeme dle grafu vidět stoupající tendenci ve vydaném počtu rozhodnutí. Do této oblasti správního úseku spadají pouze tři druhy řízení. Jedná se o řízení ve věcech samosprávy, řízení na ochranu proti nečinnosti správního orgánu a řízení na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením. Stejně druhy žalob můžeme nalézt také ve třetí sledované skupině rozhodnutí. V tomto případě se jedná o přezkum rozhodnutí vydaných v oblasti veřejné správy, ve druhém případě o žaloby proti rozhodnutí správního orgánu.

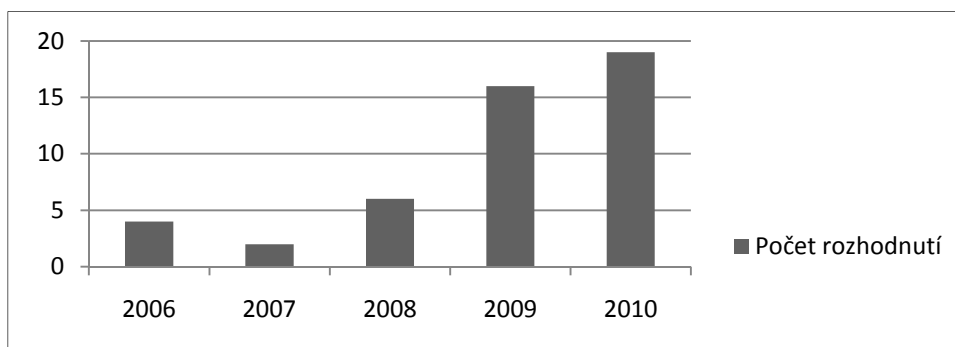
V následující tabulce a grafu můžeme vidět, jaké počty rozhodnutí byly v jednotlivých druzích řízení vydány a také jaký byl vývoj celkového počtu rozhodnutí oblasti jako celku postupně v jednotlivých letech.

Tabulka č. 5 Počty rozhodnutí ve věcech přezkumu veřejné správy

Druh řízení	2006	2007	2008	2009	2010
ve věcech samosprávy	0	0	1	0	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	1	1	2	9	11
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením	3	1	3	7	8
celkem v jednotlivých letech	4	2	6	16	19

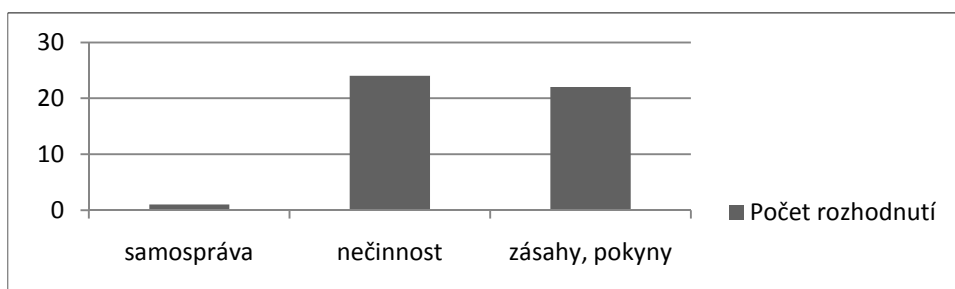
Zdroj: autorka DP

Graf č. 5 Vývoj počtu rozhodnutí ve věcech přezkumu veřejné správy

Zdroj: autorka DP

Graf č. 6 Druhy řízení ve věcech přezkumu veřejné správy

Zdroj: autorka DP

Tabulky níže se věnují způsobům zahájení a ukončení řízení ve věcech přezkumu veřejné správy. V prvním sledovaném roce se uskutečnila pouze čtyři, z nichž všechna byla zahájena na návrh. Žádnému návrhu nebylo vyhověno, naopak dva byly soudem zamítnuty a zbývající dva byly vyřízeny jinak. V následujícím roce bylo vydáno o polovinu rozhodnutí méně, přičemž obě dvě řízení byla zahájena na návrh. Jeden byl soudem

zamítnut a druhý byl vyřízen jiným způsobem. V roce 2007 naopak nebylo vyhověno žádnému návrhu, a to ani zčásti, tudíž tři byly zamítnuty a tři řízení byla vyřízena

V roce 2009 došlo v této oblasti k více jak dvojnásobnému zvýšení počtu rozhodnutí. Z celkového počtu šestnácti rozhodnutí se devět týká řízení na ochranu proti nečinnosti správního orgánu a sedm ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Neobjevilo se tedy žádné rozhodnutí o žalobě ve věcech samosprávy. Pouze jedno řízení bylo zahájeno soudem po zrušení původního rozhodnutí vlivem kasační stížnosti, ostatních patnáct bylo zahájeno na návrh účastníka. Velká většina těchto návrhů byla ovšem soudem zamítnuta. Pouze jednomu návrhu soud zcela vyhověl a čtyři řízení byla ukončena jinak. V ostatních jedenácti případech byla tedy řízení ukončena zamítavým rozhodnutím.

Rovněž největší počet vydaných rozhodnutí, stejně jako ve věcech volebních, vykázal KS HK v roce 2010. Stejně jako v roce 2009 se na celkovém počtu devatenácti rozhodnutí podílela nejvíce řízení o žalobách na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, celkově v jedenácti případech a řízení o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením v osmi případech. Pouze jedno řízení bylo zahájeno zrušením původního rozhodnutí NSS v rámci kasačního řízení, ostatních osmnáct řízení bylo zahájeno na návrh účastníka. Způsob vyřízení věcí je o něco málo pestřejší. Soud vyhověl čtyřem návrhům, naopak dva zamítl a zbývajících třináct vyřídil jiným způsobem.

Tabulka č. 6 *Způsoby zahájení řízení ve věcech přezkumu veřejné správy*

Způsoby zahájení	2006	2007	2008	2009	2010
na návrh	4	2	4	15	18
po nálezů ÚS	0	0	0	0	0
po kasační stížnosti	0	0	2	1	1
celkem	4	2	6	16	19

Zdroj: autorka DP

Tabulka č. 7 Způsoby ukončení řízení ve věcech přezkumu veřejné správy

Způsoby ukončení	2006	2007	2008	2009	2010
vyhovění zcela	0	0	0	1	4
vyhovění zčásti	0	0	0	0	0
zamítnutí	2	1	3	11	2
jiný způsob	2	1	3	4	13
celkem	4	2	6	16	19

Zdroj: autorka DP

3.2.3 Přehled rozhodovací činnosti v žalobách proti rozhodnutí

Na rozdíl od předchozích dvou sledovaných oblastí v řízeních o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno téměř vždy nejvíce rozhodnutí, společně s věcmi důchodovými. Každoročně nejvíce rozhodnutí bylo vydáno v daňových věcech, které svým počtem předčily obvykle i veškeré jiné druhy řízení ze všech sledovaných oblastí. V nejčastějších pěti druzích řízení správního úseku jako celku se ještě vždy umístila počtem vydaných rozhodnutí také řízení v ostatních věcech všeobecné správy.²⁴ Z jiných oblastí se nejvíce rozhodnutí vydávalo ještě v azylových věcech a věcech invalidních důchodů.

Kromě věcí daňových a věcí ostatní všeobecné správy spadají do oblasti žalob proti rozhodnutí ještě řízení správy stavební, životního prostředí, dopravy, vnitřní, finanční, správní delikty a přestupky, žaloby ve věcech samosprávy, žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu a konečně také žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Níže uvedená tabulka znázorňuje počty rozhodnutí vydaných v jednotlivých vyjmenovaných typech řízení, a to vždy v každém sledovaném roce zvlášť. Graf naopak ukazuje celkový počet rozhodnutí v jednotlivých letech.

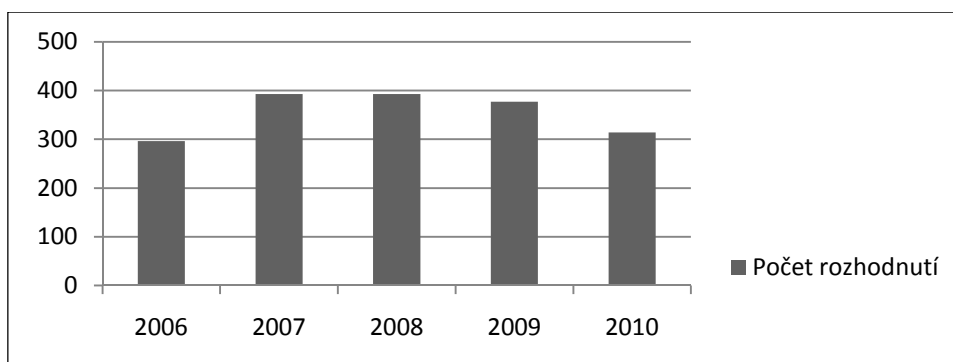
²⁴ Mezi všeobecnou správou řadíme správu stavební, správu životního prostředí, správu dopravy, vnitřní správu, správu finanční a správní delikty a přestupky. Pod pojem ostatní správa tedy spadá zbytková oblast všeobecné správy, kterou nelze přiřadit pod vyjmenované oblasti.

Tabulka č. 8 Počty rozhodnutí v žalobách proti rozhodnutí

Druh řízení	2006	2007	2008	2009	2010
daňové věci	160	249	262	263	192
všeobecná správa - stavební	21	33	37	24	30
všeobecná správa - životní prostředí	1	8	7	7	6
všeobecná správa - doprava	3	1	2	9	18
všeobecná správa - vnitřní správa	0	1	3	1	0
všeobecná správa - finanční	9	15	7	6	7
všeobecná správa - správní delikty a přestupky	29	36	28	28	21
všeobecná správa - ostatní	66	42	42	38	35
ve věcech samosprávy	0	0	0	0	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	2	4	3	0	3
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením	5	4	2	1	2
celkem v jednotlivých letech	296	393	393	377	314

Zdroj: autorka DP

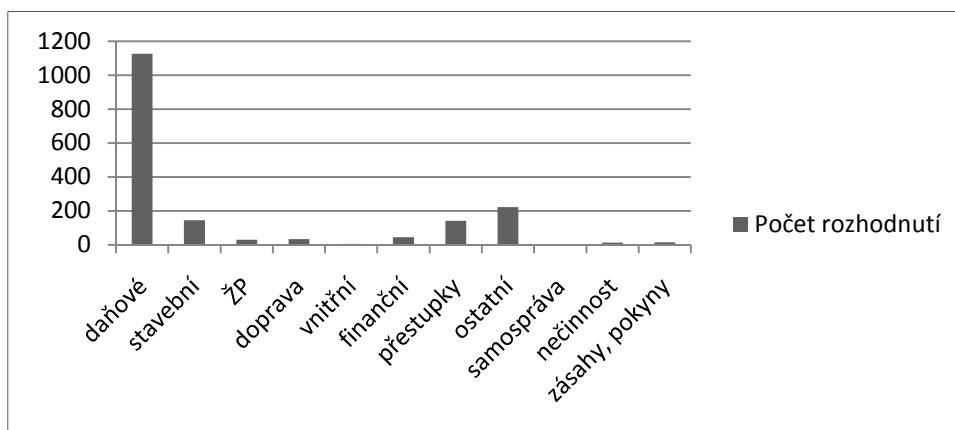
Graf č. 7 Vývoj počtu rozhodnutí v žalobách proti rozhodnutí

Zdroj: autorka DP

V rámci jednotlivých sledovaných let jsou v celkové statistice patrné ještě zejména rozhodnutí v rámci všeobecné správy stavební a také ve věcech přestupků a správních deliktů. Přesto v porovnání s věcmi daňovými zde bylo vydáno nepatrné množství rozhodnutí. Za zmínku stojí určitě ještě nulový počet vydaných rozhodnutí v řízení o žalobě ve věcech samosprávy a také nepatrné množství ve věcech všeobecné správy vnitřní.

Graf č. 8 Druhy řízení v žalobách proti rozhodnutí

Zdroj: autorka DP

Z tabulek níže je patrné jakými způsoby a v jakém počtu byla zahájena, resp. ukončena jednotlivá řízení o žalobách proti rozhodnutí. V roce 2006 bylo z celkového počtu dvě stě devadesát šest řízení dvě stě sedmdesát čtyři zahájeno na návrh, jedno řízení bylo zahájeno po zrušení rozhodnutí nálezem ÚS a celkově dvacet jedna řízení by zahájeno po zrušení rozhodnutí po kasační stížnosti. To znamená, že celkově dvacet dvě řízení nebyla zahájena na návrh účastníka, ale po zrušení rozhodnutí jiným soudem, ať už NSS nebo ÚS. Ve shodném počtu sto dvou bylo návrhu účastníka zcela vyhověno nebo byla řízení ukončena jiným způsobem. V devadesáti řízeních došlo k zamítnutí návrhu a pouze ve dvou případech bylo návrhu vyhověno jen zčásti.

I ve dvou letech následujících bylo téměř 90 % řízení zahájeno na návrh účastníka. Bylo zde opět vysoké procento úspěšných návrhů. V roce 2007 bylo zcela vyhověno sto osmdesáti osmi návrhům, z části dalším třem. Na druhou stranu velký podíl zaujímají i návrhy zamítnuté – celkově sto třicet dva. Jedná se o více jak jednu třetinu všech řízení, která skončila tímto způsobem. Zbývajících sedmdesát řízení bylo ukončeno jiným způsobem. I v roce 2008 pak soud dosti často návrhům vyhověl, ať už zcela nebo zčásti. Na druhou stranu ani sto šestnáct zamítnutých návrhů není malým číslem. Zbýlých devadesát jedna řízení bylo ukončeno jiným způsobem. V posledních dvou letech můžeme sledovat nejnižší počet vydaných rozhodnutí, s výjimkou roku 2006. Více než 80 % řízení bylo opět zahájeno na návrh účastníka, zbylých necelých 20 % zrušením původního rozhodnutí kasačním soudem.

Tabulka č. 9 *Způsoby zahájení řízení v žalobách proti rozhodnutí*

Způsoby zahájení	2006	2007	2008	2009	2010
na návrh	274	340	329	318	258
po nálezu ÚS	1	0	0	0	0
po kasační stížnosti	21	53	64	59	56
celkem	296	393	393	377	314

Zdroj: autorka DP

Tabulka č. 10 *Způsoby ukončení řízení v žalobách proti rozhodnutí*

Způsoby ukončení	2006	2007	2008	2009	2010
vyhovění zcela	102	188	184	173	145
vyhovění zčásti	2	3	2	4	2
zamítnutí	90	132	116	141	116
jiný způsob	102	70	91	59	51
celkem	296	393	393	377	314

Zdroj: autorka DP

3.2.4 Přehled rozhodovací činnosti soudu v důchodových věcech

Čtvrtou sledovanou oblastí byla řízení ve věcech důchodového zabezpečení a nemocenského pojištění. Jak už jsem se zmínila výše, spolu s žalobami proti rozhodnutí, patřily věci důchodové ve všech sledovaných oblastech k nejčastějším typům řízení, někdy dokonce i k tomu opravdu nejčastějšímu. Do věcí důchodových řadíme následující typy řízení – ve věcech invalidních důchodů, částečných invalidních důchodů, starobních důchodů, důchodů pozůstalostních, tj. vdovských, vdoveckých a sirotčích, jiných důchodů, nedávkových věcí nemocenského pojištění, věci nemocenského a sociálního zabezpečení a mateřského příspěvku, nemocenského pojištění v ozbrojených silách a hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání.

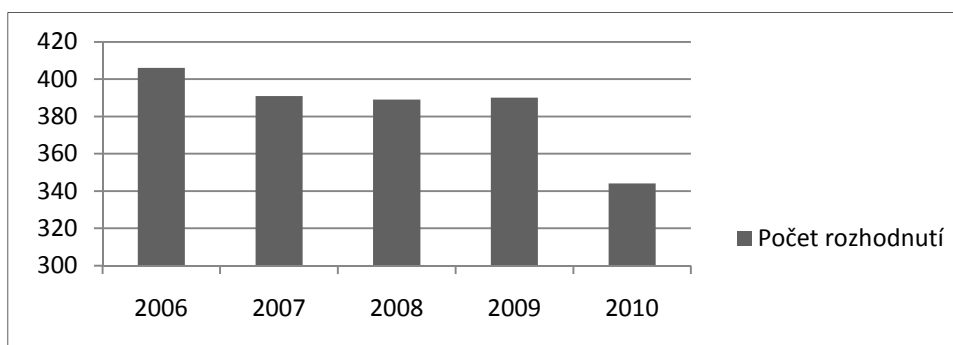
V následující tabulce můžeme názorně vidět, kolik rozhodnutí bylo vydáno postupně ve všech pěti letech v každém z jednotlivých druhů řízení. Z grafu je pak patrné, jakým způsobem se vyvíjel počet vydaných rozhodnutí postupně za celé sledované období.

Tabulka č. 11 Počty rozhodnutí v důchodových věcech

Druh řízení	2006	2007	2008	2009	2010
starobní důchod	13	13	20	15	8
invalidní důchod	235	243	258	245	229
částečný invalidní důchod	104	91	86	116	91
důchod pozůstalých (vdovský, sirotčí)	4	8	4	1	8
jiný důchod	27	29	2	5	0
nedávkové věci nemocenského pojištění	2	0	2	4	1
nemocenské a sociální zabezpečení, mateřský příspěvek	21	6	14	4	6
nemocenské pojištění v ozbrojených silách	0	0	2	0	0
hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	0	1	1	0	1
celkem	406	391	389	390	344

Zdroj: autorka DP

Graf č. 9 Vývoj počtu rozhodnutí v důchodových věcech

Zdroj: autorka DP

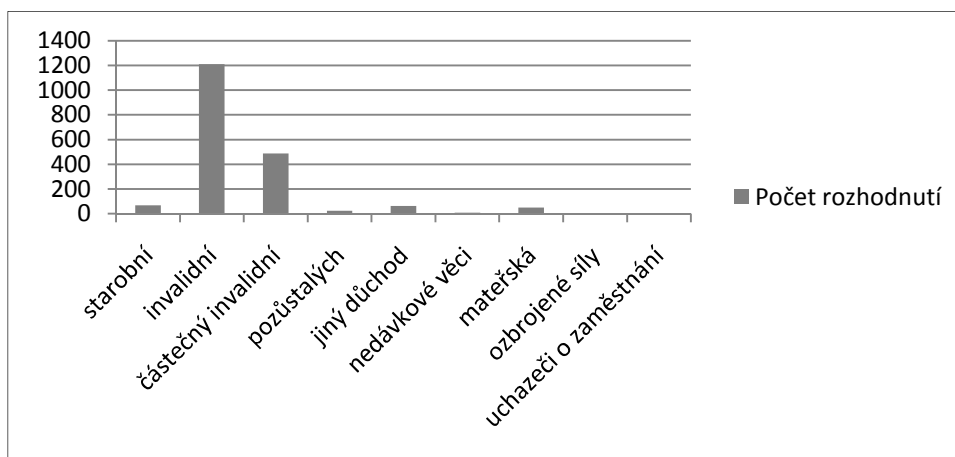
Nejvíce rozhodnutí bylo každoročně vydáno ve věcech invalidního důchodu, následovaného věcmi invalidního důchodu částečného, což můžeme vidět v níže uvedeném grafu. Naopak naprosto nepatrně jsou v grafu viditelná řízení o nemocenském pojištění v ozbrojených silách či hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání. Dalo by se také říci, že všechna řízení s výjimkou obou druhů řízení invalidního důchodu byla v celém sledovaném období zastoupena opravdu málo často.

Poměrně málo rozhodnutí bylo i ve věcech důchodů jiných než invalidních, tj. starobních a pozůstalostních (vdovských, vdoveckých a sirotčích). Mohli bychom tedy usuzovat, že příjemci těchto druhů důchodů jsou s jejich výší, popřípadě jejich přidělením či nepřidělením spokojeni a neobracejí se, pro ochranu svých veřejných subjektivních práv,

prakticky vůbec na soudy. Respektive je pro ně dostačující ochrana jejich práv prostřednictvím správního řízení.

Graf č. 10 *Druhy řízení v důchodových věcech*

Zdroj: autorka DP

V tabulkách na konci této podkapitoly vidíme způsoby zahájení a ukončení řízení v důchodových věcech. V roce 2006 došlo k vydání rozhodnutí v čtyři sta šesti případech, tj. v tomto roce nejvíce ze všech sledovaných oblastí. Pouhá tři řízení byla zahájena po rozhodnutí NSS o tom, že rozhodnutí krajského soudu ruší. Ostatní řízení byla zahájena na návrh některého z účastníků. Nejvíce řízení skončilo jiným způsobem vyřízení – celkově ve dvě stě dvou případech. S počtem sto čtyřicet osm následuje zamítnutí návrhu. Pouze padesát šest návrhům bylo vyhověno, z toho ve čtyřech případech zčásti.

V roce 2007 byla s výjimkou tří řízení zahájena všechna na návrh. Největší podíl na ukončení rozhodnutí mělo vyřízení věci jiným způsobem – dvě stě dvacet šest, to znamená ani vyhovění návrhu ani jeho zamítnutí, ale například zpětvzetí návrhu či zastavení řízení. Pouze ve čtyřiceti případech soud návrhu zcela vyhověl, kdežto celkově sto třicet tři návrhů zamítl. V této oblasti rozhodování správního úseku můžeme tedy pozorovat velmi nízké procento úspěšných návrhů. Velmi podobná situace v porovnání s předcházejícími dvěma lety byla rovněž v roce 2008. Kromě šesti řízení zahájených po zrušení původního rozhodnutí NSS, byl zbytek z celkového počtu tři sta osmdesát devět řízení zahájen na návrh. Zatímco žalobám proti rozhodnutí soud v tomto roce ve většině případů vyhověl,

zde soud vyhověl pouhým čtyřiceti jednomu návrhu a naopak sto dvacet osm návrhů zamítl.

Také v posledních dvou sledovaných letech byla obrovská část řízení zahájena na návrh účastníka. V roce 2010 bylo v této oblasti vydáno nejméně rozhodnutí za celé sledované období. Stejně jako v předcházejících letech bylo znovu jen velmi malému procentu návrhů soudem vyhověno a naopak většina návrhů byla zamítnuta anebo bylo řízení ukončeno jiným způsobem.

Tabulka č. 12 *Způsoby zahájení řízení v důchodových věcech*

Způsoby zahájení	2006	2007	2008	2009	2010
na návrh	403	388	383	388	340
po nálezů ÚS	0	0	0	0	0
po kasační stížnosti	3	3	6	2	4
celkem	406	391	389	390	344

Zdroj: autorka DP

Tabulka č. 13 *Způsoby ukončení řízení v důchodových věcech*

Způsoby ukončení	2006	2007	2008	2009	2010
vyhovění zcela	52	32	41	37	46
vyhovění zčásti	4	0	0	0	0
zamítnutí	148	133	128	120	140
jiný způsob	202	226	220	233	158
celkem	406	391	389	390	344

Zdroj: autorka DP

3.2.5 Přehled rozhodovací činnosti soudu v azylových věcech

Do poslední sledované oblasti jsem zařadila rozhodnutí v azylových věcech. Mezi azylové věci řadíme přezkum ve věcech dle zákona č. 325/1999 Sb., zákon o azylu v platném znění (dále jen azylový zákon). Oblast azylových věcí se dále nerozděluje. Veškerá rozhodnutí dle azylového zákona jsou v rámci statistických údajů uvedeny pouze jako jeden druh řízení.

V prvním sledovaném roce, tj. v roce 2006, byl tento druh řízení nejčastějším mezi všemi řízeními správního úseku. Nicméně postupně každým rokem došlo, z počátku

k nepatrnému a nakonec k velmi značnému, úbytku vydaných rozhodnutí. Jelikož se mně jeví oblast azylových věcí pro mé výsledky velmi zajímavá, budu se jí více věnovat až v závěrečných výsledcích analýzy jako takové. Z toho důvodu neuvádím v této podkapitole ani graf vývoje počtu rozhodnutí v jednotlivých letech, ale pouze přehlednou tabulku.

Tabulka č. 14 *Počty rozhodnutí v azylových věcech*

Druh řízení	2006	2007	2008	2009	2010
přezkoumání rozhodnutí ve věcech podle AZ	288	229	215	132	96
celkem v jednotlivých letech	288	229	215	132	96

Zdroj: autorka DP

Z hlediska počtu rozhodnutí i způsobů zahájení a ukončení je nejzajímavějších hned první sledovaný rok. Bylo vydáno dvě stě osmdesát osm rozhodnutí, tedy, jak už jsem se zmínila výše, nejvíce ze všech druhů oblastí správního úseku. Tradičně nejvíce řízení bylo zahájeno na návrh, v tomto případě dvě stě sedmdesát jedna, a zbylá část byla zahájena po zrušení rozhodnutí po kasační stížnosti. Zajímavý je zejména způsob ukončení řízení - ve sto osmdesáti sedmi případech byl totiž návrh zamítnut, tj. téměř ve dvou třetinách řízení.

I v následujícím roce byla naprostá většina věcí zahájena na návrh účastníka, pouhých devět zbývajících řízení soud zahájil po zrušení rozhodnutí NSS po kasační stížnosti. Ačkoli celkový počet azylových věcí ve srovnání s předcházejícím rokem poklesl, opět přibližně 60 % všech řízení skončilo zamítnutím návrhu. Podobné ukazatele můžeme sledovat i v dalších dvou letech. Docházelo k postupnému snižování celkového množství vydaných rozhodnutí, ale na druhou stranu stále platilo, že naprostá většina řízení byla zahájena na návrh a z nich obrovské procento skončilo pro navrhovatele neúspěšně.

V roce 2010 bylo celkově vydáno o 192 rozhodnutí méně ve srovnání s prvním sledovaným rokem. Více jak 80 % řízení bylo tradičně zahájeno na návrh. Přičemž soud opět většinu návrhů zamítl. Nicméně v porovnání s minulými léty a zejména vzhledem k celkovému počtu rozhodnutí v azylových věcech v tomto roce je procento vyhověných návrhů poměrně vysoké, resp. vyšší než obvykle. Pouze zbývajících jedno procento bylo ukončeno jiným způsobem.

Tabulka č. 15 *Způsoby zahájení řízení v azylových věcech*

Způsoby zahájení	2006	2007	2008	2009	2010
na návrh	271	220	202	125	81
po nálezu ÚS	0	0	0	0	0
po kasační stížnosti	17	9	13	7	15
celkem	288	229	215	132	96

Zdroj: autorka DP

Tabulka č. 16 *Způsoby ukončení řízení v azylových věcech*

Způsoby ukončení	2006	2007	2008	2009	2010
vyhovění zcela	24	15	15	9	28
vyhovění zčásti	3	5	3	5	2
zamítnutí	187	131	167	91	57
jiný způsob	74	78	30	27	9
celkem	288	229	215	132	96

Zdroj: autorka DP

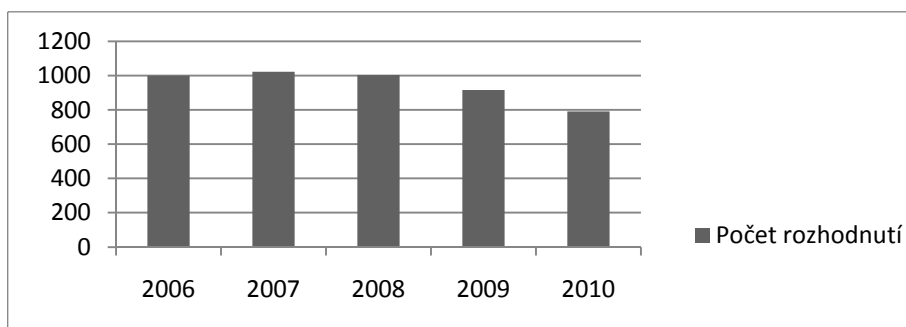
3.3 Výsledky analýzy

V předchozích několika podkapitolách jsem na základě poskytnutých statistických dat analyzovala rozhodovací činnost správního úseku KS HK postupně dle jednotlivých oblastí během období let 2006 – 2010. V této části představím výsledky celé analýzy a pokusím se zhodnotit, jakým způsobem správní úsek tohoto soudu v předcházejících pěti letech fungoval a rovněž zahrnout vliv soudu na rozhodovací činnost veřejné správy.

Ve shrnutí analytické části se zaměřím zejména na výsledky celého správního úseku jako celku, ať už z pohledu celkového počtu rozhodnutí nebo z pohledu zahájení a ukončení řízení. Dále se budu věnovat také řízením, která se co do svého počtu vyskytovala v rámci celé analýzy nejčastěji a naopak nejméně často, popřípadě také těm, která byla na základě zjištěných výsledků z nějakého hlediska zajímavá a bude proto, dle mého názoru, vhodné na ně poukázat. Zaměřím se proto zejména na rozhodování ve věcech azylových z důvodu postupného znatelného snižování počtu těchto řízení a také velmi častých zamítavých rozhodnutí soudu. A dále například na věci důchodové, které patřily každoročně k oblasti s nejvyšším počtem rozhodnutí.

3.3.1 Vývoj počtu rozhodnutí správního úseku

Graf č. 11 Vývoj počtu rozhodnutí správního úseku

Zdroj: autorka DP

Správní úsek KS v HK vydal během období let 2006 – 2010 celkově čtyři tisíce sedm set třicet dva rozhodnutí. Průměrně tedy na jeden rok připadlo více jak devět set čtyřicet šest rozhodnutí. Jak můžeme vidět v grafu výše, docházelo ovšem od druhého sledovaného roku postupně ke snižování počtu rozhodnutí. Proto je rozdíl mezi rokem 2007, tj. rokem s nejvyšším počtem rozhodnutí a rokem 2010, tj. rokem s nejnižším počtem rozhodnutí, dvě stě třicet vydaných rozhodnutí.

Na správním úseku tohoto soudu působí pouze šestnáct soudců, tudíž pokud bychom uvažovali, že každý z nich má na starost stejný počet řízení, vycházelo by na jednoho soudce průměrně dvě stě devadesát pět rozhodnutí za celé sledované období, tj. necelých šedesát rozhodnutí ročně. Což je opravdu vysoké číslo. Na druhou stranu ne všichni soudci rozhodují jako samosoudci, tj. počet rozhodnutí připadající na jednotlivé předsedy senátu bude ještě vyšší. Údaj je samozřejmě relativní, jelikož každý ze samosoudců, resp. senátů má na starost různou oblast správního soudnictví a navíc, jak už bylo patrné z předešlých kapitol, ne ve všech oblastech byl vydán stejný počet rozhodnutí.

Je určitě velmi pozitivní, že se stále méně lidí obrací s ochranou svým veřejných subjektivních práv na soud. Mohlo by o tom vypovídat také to, že se správní orgány řídí vydanou judikaturou správních soudů a tudíž jsou účastníci správních řízení uspokojeni ihned právě ve správním řízení. Tj. jinak řečeno, rozhodnutí KS HK mělo dle mého názoru silný vliv na rozhodovací činnost správních orgánů, na základě čehož postupně rok od roku začíná znatelně ubývat řízení konaných ve správním soudnictví.

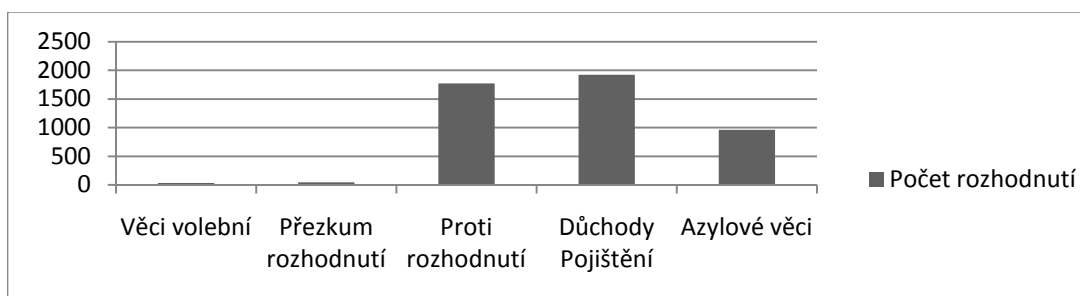
Jelikož už jsem se několikrát zmínila, že KS HK považuji jako příklad fungování správního soudnictví v České republice, ale v konečném důsledku na základě výsledků jeho činnosti navrhuji možná řešení pro celé české správní soudnictví, předpokládám, že počet rozhodnutí klesá postupem času i u všech ostatních správních soudů. Vliv na veřejnou správu je tedy dle mého názoru opravdu velký a správní orgány se pokoušejí ve své rozhodovací činnosti řídit rozhodnutími správních soudů.

Tabulka č. 17 Vývoj počtu rozhodnutí správního úseku dle oblastí

	2006	2007	2008	2009	2010	Rozhodnutí celkem
Věci volební	6	6	1	1	18	32
Přezkum rozhodnutí VS	4	2	6	16	19	47
Žaloby proti rozhodnutí	296	393	393	377	314	1773
Důchody, nemocn. pojištění	406	391	389	390	344	1920
Azylové věci	288	229	215	132	96	960
Celkem	3006	3028	3012	2925	2801	4732

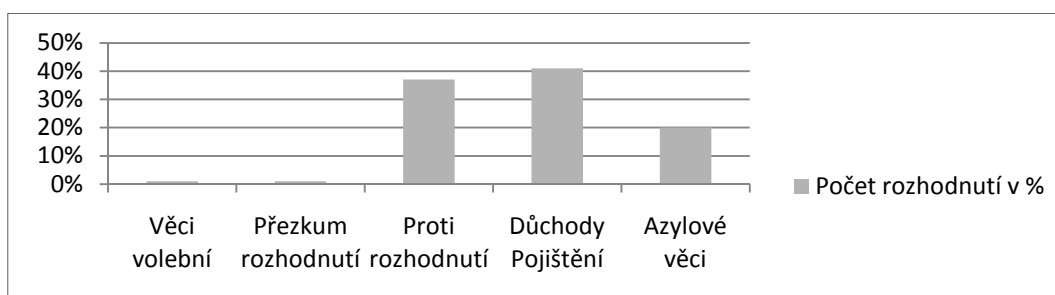
Zdroj: autorka DP

Graf č. 12 Celkový počet rozhodnutí správního úseku dle oblastí

Zdroj: autorka DP

Graf č. 13 Celkový počet rozhodnutí správního úseku dle oblastí v procentech

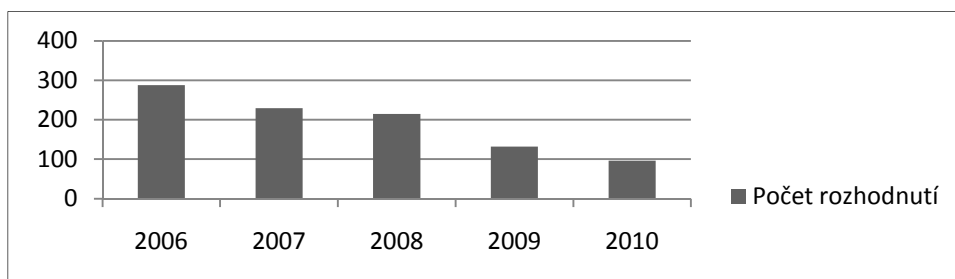

Zdroj: autorka DP

Pokud se podíváme na vývoj celkového počtu rozhodnutí v jednotlivých oblastech správního úseku znázorněného v tabulce, vidíme zde velmi stabilní počet rozhodnutí ve věcech důchodových, stejně jako u žalob proti rozhodnutí. Ke konci sledovaného období se výrazně zvýšilo zatížení soudu v oblasti věcí volebních a rovněž věcí přezkumu veřejné správy. Naopak v azylových věcech docházelo postupem času ke značnému úbytku řízení, což uvidíme i v níže uvedených grafech.

Ve výše uvedených grafech můžeme ještě zřetelněji pozorovat, jaký rozdíl v celkovém počtu vydaných rozhodnutí byl mezi jednotlivými oblastmi. Nejvíce rozhodnutí bylo vydáno ve věcech důchodových, a to celých 41 % ze všech rozhodnutí správního úseku. Jen o něco málo, tj. 37 % rozhodnutí bylo vydáno v řízeních o žalobách proti rozhodnutí. Poměrně výrazně se do konečné statistiky zapsaly ještě azylové věci s 20 %. Naopak rozhodnutí ve věcech volebních a věci přezkumu VS tvořily každé jen zhruba 1 %.

Graf č. 14 Vývoj počtu rozhodnutí v azylových věcech

Zdroj: autorka DP

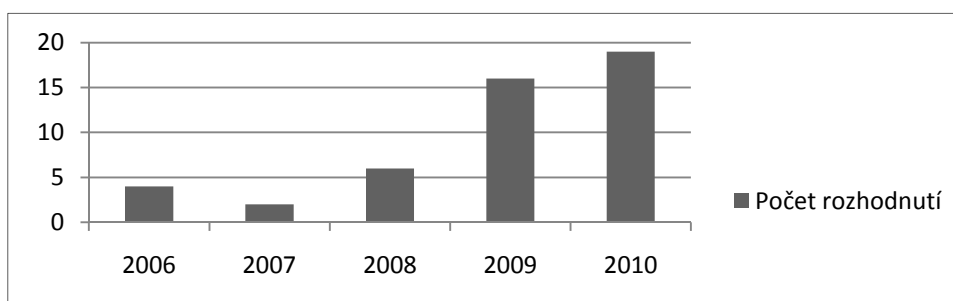
Řízení dle azylového zákona se týkají zejména poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu, případně doplňkové ochrany, anebo naopak odnětí azylu či doplňkové ochrany. Na správní soudy se pak ve většině případů obrací neúspěšní žadatelé o azyl. Již výše jsem uvedla, že řízení v azylových věcech se vyznačují postupným ubýváním. Je zde opravdu viditelný rozdíl mezi dvě stě osmdesáti osmi rozhodnutími vydanými v roce 2006 a pouze devadesáti šesti rozhodnutími z roku 2010. Počet soudců, který se zde v současnosti zabývají azylovými věcmi, je pět, což znamená průměrně dvacet rozhodnutí ročně na jednoho soudce. Ve srovnání s celkovým průměrem uvedeným výše jde o vcelku pozitivní výsledek. Nicméně na druhou stranu musím ještě podotknout, že ne všichni tito soudci se

specializují jen na azylové právo. Velmi často mají v rozvrhu práce ještě i věci důchodového zabezpečení a nemocenského pojištění.

Na základě údajů Českého statistického úřadu je zřejmé, že zatímco do roku 2001 každoročně významným způsobem přibývalo v České republice žadatelů o poskytnutí mezinárodní ochrany, po tomto roce dochází naopak k velkému úbytku těchto žadatelů. Pro představu uvedu, že právě v roce 2001 zažádalo o poskytnutí mezinárodní ochrany více než osmnáct tisíc osob, zatímco v roce 2009 pouhých dvanáct set osob. Od roku 2006 také dosti významně ubývá počtu udělených azylů – například v roce 2006 byl azyl udělen celkově dvě stě šedesáti osmi osobám, ale v roce 2009 už pouze sedmdesáti pěti osobám.

Mohla bych tedy nakonec pouze shrnout, že klesající počet řízení a následných rozhodnutí v rámci oblasti přezkumu rozhodnutí o azylových věcech, je pouze následek významného postupného poklesu žadatelů o mezinárodní ochranu obecně. Na druhou stranu jsou údaje o počtu snižování azylových věcí velmi zavádějící. Pokud si totiž uvědomíme, že Česká republika v roce 2004 vstoupila do Evropské unie, je potom zřejmé, že v důsledku tohoto vstupu se dají očekávat snížená čísla ohledně žadatelů o azyl. A to zejména proto, že vstupem do tohoto mezinárodního společenství se na náš stát začaly vztahovat veškeré předpisy evropského společenství, tj. ať už akty práva primárního, tak také nařízení a směrnice, z čehož vyplývá, že také politika udělování mezinárodní ochrany formou azylu či doplňkové ochrany se musela bezpodmínečně změnit, neboli přizpůsobit evropskému právu.

Graf č. 15 Vývoj počtu rozhodnutí ve věcech přezkumu rozhodnutí VS

Zdroj: autorka DP

Na rozdíl od pozitivního zjištění u azylových věcí musím ve věcech přezkumu VS konstatovat, že zde každým rokem dochází ke zvyšování počtu vydaných rozhodnutí.

Zatímco na počátku sledovaného období bylo v každém roce vydáno méně než pět rozhodnutí, v posledních dvou letech jich bylo už téměř dvacet ročně.

Tabulka č. 18 *Celkový počet rozhodnutí nejčastějších druhů řízení*

	Počet rozhodnutí	% z celku
Daňové věci	1126	24
Ostatní správa	223	5
Invalidní důchod	1210	26
Částečný inv. důchod	488	10
Azylové věci	960	20
Celkem	4007	85

Zdroj: autorka DP

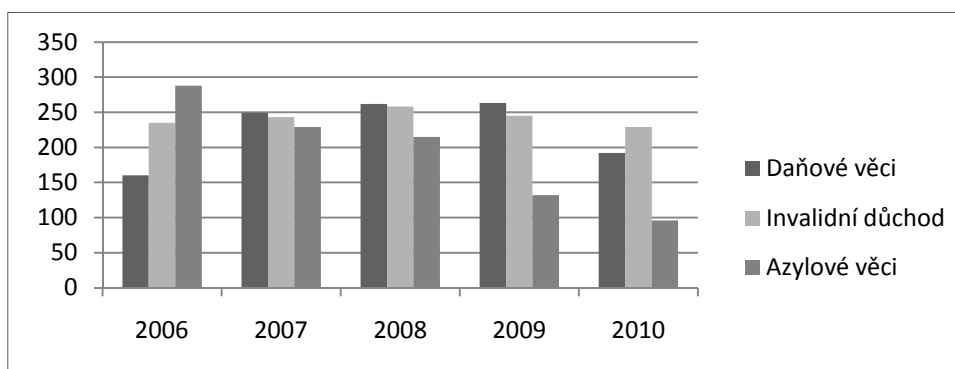
Řízení, v nichž bylo každoročně vydáno nejvíce rozhodnutí, se každoročně opakovala ve všech sledovaných letech, tudíž je zřejmé, že i v celkovém výsledku spadá nejvíce vydaných rozhodnutí na tytéž druhy řízení. Jednalo se shodně o dva druhy řízení z oblasti žalob proti rozhodnutí (věci daňové a ostatní věci všeobecné správy) a řízení ve věcech důchodových (věci invalidního důchodu a částečného invalidního důchodu). Pátým řízením, které spadá do pěti nejčastějších, jsou ještě azylové věci.

V tabulce je uvedeno, že úplně nejvíce řízení bylo vydáno ve věcech invalidního důchodu, což tvořilo zhruba 26 % celkového počtu rozhodnutí správního úseku. Jen o něco málo rozhodnutí bylo vydáno v daňových věcech a do 20 % z celkového počtu rozhodnutí se vlezla ještě řízení o přezkumu rozhodnutí v azylových věcech. Velmi zajímavé je také to, že v uvedených 5 nejčastějších druzích řízení bylo celkově vydáno 85 % rozhodnutí správního úseku jako celku.

Na zbývajících více jak dvacet druhů řízení tedy připadá pouze 15 % z celého počtu rozhodnutí. Rozdíl mezi nejčastějšími a těmi nejméně častými je opravdu velmi markantní. Vyskytují se zde dokonce i dva druhy řízení, která za celých pět sledovaných let neevidovala ani jedno vydané rozhodnutí. Prvním je v rámci oblasti věcí volebních řízení o ochraně ve věcech seznamu voličů. Druhým řízením bez jediného rozhodnutí je řízení o žalobě ve věcech samosprávy, spadající do oblasti žalob proti rozhodnutí. Nepatrný počet rozhodnutí můžeme dále evidovat ještě například v řízeních politických stran a politických hnutí, nemocenského pojištění v ozbrojených silách, anebo hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání.

V níže uvedeném grafu můžeme ještě detailněji pozorovat, jak se v jednotlivých letech lišil počet vydaných rozhodnutí mezi třemi nejčastějšími druhy řízení. V prvním sledovaném roce vévodily statistikám azylové věci, v posledním pak věci invalidního důchodu. Ve třech zbylých letech bylo nejvíce rozhodnutí vydáno ve věcech daňových. Právě ne daňové věci je u KS HK vytvořen specializovaný senát, který nemá v popise práce nic jiného než řízení o žalobách proti územním finančním orgánům.

Graf č. 16 Vývoj počtu rozhodnutí ve věcech daňových, invalidního důchodu a azylových

Zdroj: autorka DP

3.3.2 Zhodnocení způsobů zahájení a ukončení řízení

V následující podkapitole se věnuji zhodnocení vývoje u způsobů zahájení a ukončení řízení během jednotlivých sledovaných let a také jejich celkové počty v rámci celého sledovaného období. Zaměřím se v souvislosti s touto problematikou také na zajímavosti u řízení ve věcech důchodových, azylových či žalob proti rozhodnutí.

Tabulka ukazuje, jakými počty jednotlivých způsobů byla zahájena řízení v rámci správního úseku jako celku. Ve všech sledovaných letech jednoznačně ostatní způsoby zahájení předčilo zahájení na návrh účastníka řízení. Z celkového počtu řízení, která proběhla v rámci sledovaného období, bylo čtyři tisíce tři sta devadesát pět řízení zahájeno na návrh. Procentuálně vyjádřený údaj je tedy téměř 93 % ze všech způsobů zahájení.

Patrným způsobem v rámci celku je rovněž zahájení řízení zrušením původního rozhodnutí NSS v kasačním řízení. Nicméně uvedený údaj tři sta třicet šest řízení znamená pouze cca 7 % ze všech způsobů zahájení. Ani jednou nebylo řízení zahájeno rozhodnutím o povolení

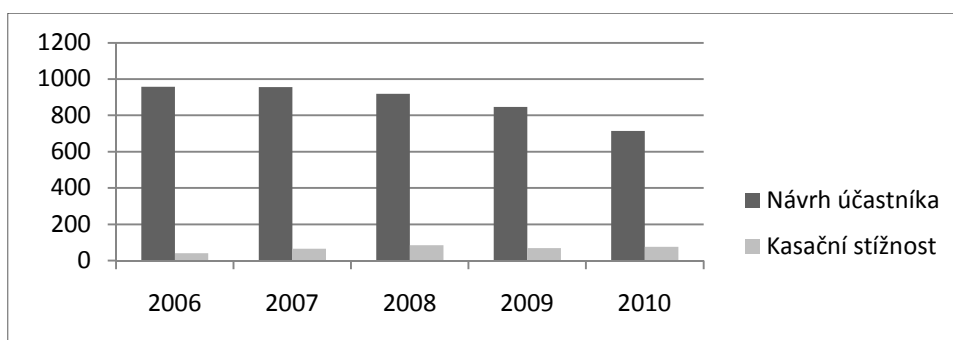
obnovy a pouze jednou, a to hned v roce 2006 bylo řízení zahájeno po zrušení rozhodnutí nálezem ÚS. Jednalo se o žalobu proti rozhodnutí.

Tabulka č. 19 *Přehled zahájení řízení správního úseku*

	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Návrh účastníka	958	956	919	847	715	4395
Povolání obnovy	0	0	0	0	0	0
Kasační stížnost	41	65	85	69	76	336
Nález ÚS	1	0	0	0	0	1

Zdroj: autorka DP

Graf č. 17 *Přehled způsobů zahájení řízení*

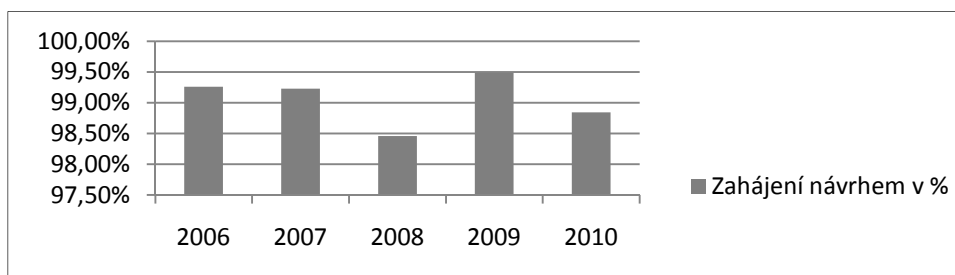

Zdroj: autorka DP

Opravdu znatelný rozdíl mezi zahájením řízení na návrh a zahájením na základě zrušení rozhodnutí kasačním soudem můžeme vidět v grafu výše. Zatímco počet návrhů se každoročně pohyboval v rádech sedmi až devíti set, úspěšné kasační řízení proběhlo vždy pouze v několika desítkách případů.

V posledním grafu vztahujícím se na způsoby zahájení řízení, můžeme ještě zřetelněji pozorovat obrovský rozdíl mezi návrhem a ostatními způsoby zahájení řízení. Graf se vztahuje k řízení ve věcech důchodových, kde je převaha zahájení řízení na návrh nejmarkantnější ze všech oblastí správního úseku. V jednotlivých letech tvořila řízení zahájena na návrh minimálně 98,46 % a maximálně 99,49 %

Graf č. 18 Řízení v důchodových věcech zahájená na návrh

Zdroj: autorka DP

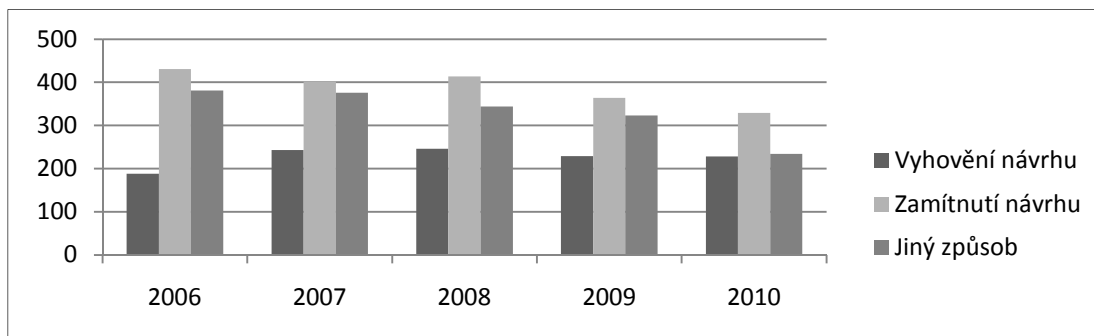
Tabulka č. 20 Přehled ukončení řízení správního úseku

	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Vyhovění návrhu	188	243	246	229	228	1134
Zamítnutí návrhu	431	402	414	364	329	1940
Jiný způsob	381	376	344	323	234	1658

Zdroj: autorka DP

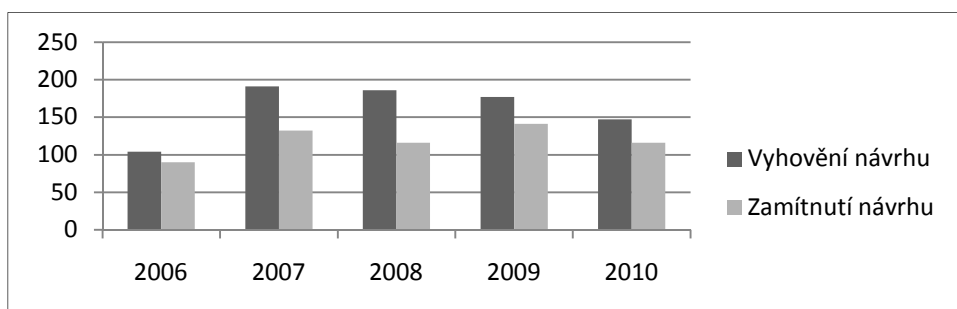
U celkového počtu jednotlivých způsobů ukončení řízení je situace mnohem komplikovanější než u způsobů zahájení. Pro účely zhodnocení jednotlivých způsobů ukončení řízení jsem úplné vyhovění návrhu a vyhovění zčásti uvažovala jako jednu položku. Z tabulky nám tedy vyplývá, že rozdělení mezi uvedené tři způsoby ukončení řízení, tj. vyhovění návrhu, zamítnutí návrhu a jiný způsob bylo jak v jednotlivých sledovaných letech, tak v jejich souhrnu velmi vyrovnané.

Přesto nejméně řízení skončilo vyhověním návrhu. Soud navrhovateli vyhověl pouze v jenom tisíci sto třiceti čtyřech případech, tj. jen 24 % řízení skončilo úspěchem pro navrhovatele. Naopak v téměř celých 41 % řízení soud návrh zamítl. Na zbytkových 35 % zůstává vyřízení jiným způsobem. Jak už jsem se několikrát v rámci své práce zmínila, KS HK bohužel nevytváří podrobnější statistiky a jiná ukončení řízení než jsou zamítnutí a vyhovění návrhu eviduje ve společném skupině jako tzv. jiné vyřízení věci. Můžu proto jen spekulovat, jaká část z uvedených tisíc šest set padesáti osmi ukončení jiným způsobem mohla být například usnesení o zastavení řízení, postoupení věci jinému soudu či zpětvzetí návrhu.

Graf č. 19 *Přehled způsobů ukončení řízení*

Zdroj: autorka DP

Rovněž další graf věnuje jednotlivým způsobům ukončení řízení v rámci celého správního úseku. Je zde zřetelněji vidět vývoj v jednotlivých sledovaných letech, ale znovu zároveň celkový úbytek rozhodnutí počínaje rokem 2007. Výše jsem se zmínila, že v rámci celkového sledovaného období bylo nejvíce řízení ukončeno zamítnutím návrhu, z grafu můžeme ale vidět, že zamítnutím návrhu skončila také většina řízení v rámci každého sledovaného roku samostatně.

Graf č. 20 *Přehled způsobů vyřízení žalob proti rozhodnutí*

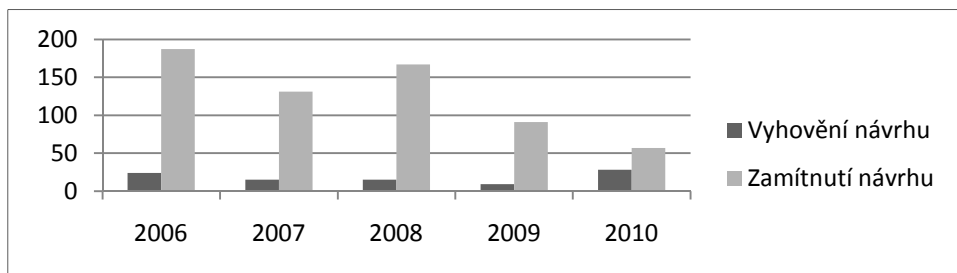
Zdroj: autorka DP

V posledních dvou grafech jsem se zaměřila na dvě oblasti správního úseku, z nichž v jedné většina řízení skončila úspěchem pro navrhovatele, ve druhém naopak převážně neúspěšně. Vidíme zde srovnání počtu vyhovujících a zamítavých soudních rozhodnutí v rámci řízení o žalobách proti rozhodnutí. Tato oblast správního úseku eviduje nejvíce řízení, v nichž soud vyhověl návrhu účastníka. Jak můžeme vidět, tato situace nastala v každém sledovaném roce a logicky tedy i v celkovém součtu. Dohromady za celé

sledované období v rámci této oblasti správního úseku soud v osm sed pěti případech vyhověl návrhu a „pouze“ v pět set devadesáti pěti případech vynesl zamítavé rozhodnutí.

Naopak v posledním grafu níže můžeme vidět obrovské procento zamítavých rozhodnutí v rámci přezkumu v azylových věcech. Během pěti sledovaných let soud vyhověl pouze jednadevadesáti návrhům a neuvěřitelných šest set šedesát tři návrhů zamítl. Pokud se na graf zaměříme detailněji, můžeme si všimnout, že rozdíl mezi úspěšnými a neúspěšnými žádostmi se vcelku snižuje. Zatímco v roce 2006 byl rozdíl sto šedesát rozhodnutí, tak v roce 2010 už to bylo pouze dvacet sedm. Nicméně opět musíme vzít v potaz celkové snížení řízení v azylových věcech.

Graf č. 21 *Přehled způsobů vyřízení azylových věcí*

Zdroj: autorka DP

4 NÁVRHY NA ZEFEKTIVNĚNÍ SOUDNÍ KONTROLY VEŘEJNÉ SPRÁVY

Součástí zadání mé praktické části je také navrhnout případná zlepšení v rámci soudní kontroly veřejné správy. Pro vytvoření těchto návrhů využiji zejména výsledky statistických údajů zpracovaných v předešlých podkapitolách. Týkající se sice pouze činnosti KS HK, ovšem pro účely mé práce budu předpokládat, že obdobné výsledky bych získala i při zpracování údajů jiných krajských soudů. Dále budu čerpat také ze zahraničních úprav správního soudnictví, popřípadě také z úspěšných pokusů o úpravu správního soudnictví na našem území v minulosti.

4.1 Přípravované novelizace soudního řádu správního

Na začátku návrhové část mé diplomové části bych se ještě ráda zmínila o aktuálních novelách, které jsou v současné době řešeny členy obou komor Parlamentu České republiky. Navrhované změny již byly začátkem července schváleny PSP ČR a předal ji k jednání Senátu. Ten ovšem dne 9.8.2011 k novele přidal několik pozměňovacích návrhů a vrátil ji PSP ČR k novému projednání. Pokud by přesto byla novela nakonec schválena, změny by měly platit již od začátku následujícího roku, tj. od 1. ledna 2012.

Asi nejdůležitější změnou je úprava § 7 odst. 2, tj. ustanovení týkající se místní příslušnosti krajských soudů. Zde dojde k nahrazení výrazu „v posledním stupni“ výrazem „v prvním stupni“. Tj. nově by měl být k řízení příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Změna byla navržena zejména z důvodu přetíženosti MS v Praze. Většina správních orgánů druhého stupně (tj. orgánu v posledním stupni) má sídlo v Praze a tudíž ke všem případným žalobám byl příslušný právě tento soud. Navrhovaná změna je proto dle mého názoru velmi vhodná, neboť by mělo dojít ke stejnoměrnému rozdělení projednávané agendy mezi krajské soudy celé republiky a zároveň k odlehčení práce MS v Praze.

Velká změna se týká také řízení u NSS. Zatímco dle současné právní úpravy se kasační stížnost podává ke krajskému soudu, který napadené rozhodnutí vydal a lhůta zůstává zachována, pokud jej nesprávně podá přímo k NSS, tak dle připravované novely tomu bude přesně naopak. SŘS by měl stanovit, že kasační stížnost se podává přímo k NSS, ale

lhůta zůstane zachována, pokud bude stížnost podána nesprávně k soudu krajskému. Nově bude moci NSS sám při zrušení původního rozhodnutí také přímo ve věci rozhodnout. Současný kasační systém ve správním soudnictví umožňuje NSS pouze to, aby po zjištění důvodnosti kasační stížnosti rozhodnutí zrušil a věc vrátil krajskému soudu k novému rozhodnutí, popřípadě v opačné situaci kasační stížnost rozsudkem zamítl. Dle připravované novely by ovšem NSS současně se zrušením rozhodnutí mohl sám podle povahy věci rozhodnout. Netýká se to ovšem obecně všech druhů řízení.²⁵

Měly by být také například upraveny, resp. rozšířeny podmínky pro podání žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu. Nově už nebude potřeba, aby zásah nadále trval nebo hrozilo jeho opakování. Bude postačovat, že k nezákonnému zásahu, pokynu či donucení správního orgánu vůbec došlo.

4.2 Speciální správní senáty

Ráda bych ještě zmínila novelu, které v našem právním státě proběhla před více jak pěti lety a která velmi podstatně přetvořila poměrně jednoduchou strukturu fungování správního soudnictví. V současné době totiž nepanuje optimální situace v řízeních ve věcech azylových, jejímž důsledkem je zejména kompletní zrušení kasačních řízení v těchto věcech. Jak už vyplývalo z výsledků samotné analýzy, velká většina návrhů v azylových věcech skončila zamítavým rozhodnutím soudu. Na základě čehož logicky takto neúspěšní žadatelé pokračovali dále ve využívání zákonem stanovených obran a obraceli se s kasačními stížnostmi na NSS. Tím došlo k naprosto nezvladatelnému navýšení činnosti NSS v této oblasti, což v konečném důsledku vedlo k zrušení kasačních stížností v azylových věcech, resp. tzv. nepřijatelnost kasačních stížností v azylových věcech.

Ke změně došlo novelou azylového zákona,²⁶ která do něj zavedla nový § 104a. Podle něj jestliže kasační stížnost ve věcech azylu svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji NSS pro nepřijatelnost. Dále se zde píše, že k přijetí tohoto usnesení je potřeba souhlasu všech pěti členů senátu, ovšem na druhou stranu takové usnesení nemusí být odůvodněno. Hlavním důvodem pro zavedení institutu nepřijatelnosti

²⁵ Podrobnější informace dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zrychleni-spravniho-soudnictvi-64928.html>

²⁶ Zákon č. 320/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

kasační stížnosti v azylových věcech bylo zneužívání systému cizinci, kteří se snažili „legalizovat“ svůj neoprávněný pobyt tím, že neustále uměle prodlužovali řízení ve věci neudělení jejich azylu. Je tedy pochopitelné, že v takovém stavu se situace ponechat nemohla. Na druhou stranu, ale také ponechání pouze jednoinstančního řízení rozhodně také není úplně ideálním řešením. Navíc i to, že soudci nemají povinnost své usnesení o nepřijatelnosti kasační stížnosti, mně nepřijde vůbec vhodné. A i samotný důvod zamítnutí – azyl svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, je možné interpretovat v různých situacích zcela odlišným způsobem.

V souvislosti se zavedením institutu nepřijatelnosti kasační stížnosti v azylových věcech proběhly v odborných kruzích také diskuze na téma zavedené jakýchsi specializovaných správních senátů či tribunálů, které by byly povolány pro odvolání proti rozhodnutí krajských soudů právě například v azylových věcech, věcech dotačních atd.²⁷ Podobně funguje systém správního soudnictví například ve Francii, Belgii či Španělsku. Jedná se zde o kontrolu prováděnou nezávislými kvazi soudními orgány, tedy instituce, které ač nejsou soudy v pravém slova smyslu, mají podobné pravomoci a jsou povolány k rozhodování věcí, které by za jiné situace náležely právě soudům.²⁸ Přičemž v našem právním řádu by se ani nemuselo jednat o zřízení stálých tribunálů, ale například o jejich zakládání ad hoc na základě konkrétní potřeby. Všechny tyto návrhy ale zatím bohužel zůstávají pouze v hlavách odborníků a není vůbec jisté, zda jich někdy v budoucnu bude využito.

4.3 Návrh kompletní změny struktury správního soudnictví

Jako nejvhodnější navrhovanou změnou z výše uvedené novely se mně jeví právě změna místní příslušnosti. Nicméně dojde tím pouze k odlehčení MS v Praze a naopak k zatížení jiných správních soudů. Dle mého názoru by se mohlo zdát efektivnější kompletně přetvořit strukturu českého správního soudnictví. Toto soudnictví je odlišným od soudnictví obecného, tj. mělo by být i odděleno v rámci soustavy soudů. V současné právní úpravě je odděleným pouze NSS, ostatní „soudy“, resp. pouze specializované senáty či specializovaní samosoudci působí v rámci obecných krajských soudů. Dle mých

²⁷ Viz například: MAZANEC, M. O správním soudnictví dvojako: pohled právního instalatéra. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Role nejvyšších soudů v evropských ústavních systémech – čas pro změnu?* Brno: Masarykova univerzita, 2007

²⁸ Dostupné z: http://www.unhcr.cz/dokumenty/publ_kucera.pdf

dosavadních zkušeností by se mně zdálo vhodnější, kdyby existovaly samostatné správní soudy prvního stupně a jako soud druhého stupně by zůstal zachován NSS. Správní soudy prvního stupně by mohly působit vždy v každém vyšším územně samosprávném celku, tj. v každém krajském městě, celkově tedy v počtu čtrnácti. Současná úprava pouze osm „soudů“ a zakládání poboček se mně zdá dosti nepřehledná, někdy potenciálnímu účastníkovi řízení ani nemusí být zcela jasné, na jaký soud či pobočku by se měl se svým návrhem obrátit.

V navrhované úpravě změny struktury správního soudnictví bych ovšem vzala v potaz navrhovanou změnu místní příslušnosti. Ta se zdá opravdu pro spravedlivější rozdělení správní agendy velmi přijatelná. Tj. místně příslušným by měl být správní soud, v jehož obvodu má sídlo správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni. Pokud by dotčený účastník chtěl například podat žalobu proti rozhodnutí finančního ředitelství, přičemž rozhodnutí prvního stupně vydal finanční úřad v Uherském Hradišti, bylo by jednoznačné, že žalobu musí podat ke správnímu soudu ve Zlíně. Za současné právní úpravy bych žalobu podával k MS v Praze a po schválení připravované novely ke krajskému soudu v Brně. Je to opravdu dost překombinované a nevhodně upravené.

Záměrně jsem jako příklad uvedla právě rozhodnutí finančního úřadu, resp. finančního ředitelství. Jak je patrné z výsledků statistiky KS HK, řízení v daňových věcech patří v rámci správního úseku k těm nejčastějším a ačkoli v posledních letech dochází k jeho mírnému poklesu, je jich stále příliš hodně. A nemyslím si, že v budoucnu bude těchto řízení ubývat. Daně, ať už jakékoli, se týkají každé fyzické či právnické osoby a navíc stále přibývá různých nelegálních krácení daní a podobných nezákonných praktik. Tj. řekla bych, že mírný pokles se časem opět obrátí v mírný, možná i větší nárůst. Stejně tak roste také množství kasačních stížností v rámci daňových věcí.

Nebylo by tedy podle mě vůbec špatné zvážit myšlenku vytvoření specializovaných správních soudů v určitých oblastech. A právě pro řízení v daňových věcech by jeden takový mohl vzniknout. Je pak samozřejmě otázka, zda by měl být pouze jeden specializovaný daňový soud, například v hlavním městě, anebo specializovaný daňový soud v každém kraji, jak jsem uvedla u obecných správních soudů. Navrhovala bych proto vytvoření speciálního daňového oddělení v rámci každého ze čtrnácti správních soudů prvního stupně, samozřejmě s dostatečnou personální základnou. A dále vytvoření jednoho specializovaného daňového soudu jakou soudu druhého stupně, který by sloužil pouze pro odvolání v daňových věcech. Jelikož všechny naše vrcholné soudy mají sídlo v Brně,

zvážila bych jeho umístění do jiného města. Koncentrace všech „nejvyšších“ soudů v jednom městě musí být pro běžného občana dosti nepřehledné a dochází tak z jejich strany k záměně jednotlivých soudů. Úprava samotného řízení před specializovaným daňovým soudem by se mohla dosti podobat úpravě řízení o kasační stížnosti u NSS.

Jiným druhem řízení, kde by mohlo připadat v úvahu zřízení specializovaného soudu, jsou věci důchodového zabezpečení. Nejvíce současných řízení se sice dotýká důchodů invalidního, ale soud by se vztahoval na všechny druhy důchodů, tj. i starobní, vdovské a jiné. Fungovala by podobná struktura jako u řízení v daňových věcech, tj. specializovaná oddělení v rámci správních soudů prvního stupně a vytvoření jednoho specializovaného soudu pro důchodové zabezpečení. Poslední oblastí, kde bych zvažovala podobný systém se specializovaným soudem, by mohl být přezkum rozhodnutí v azylových věcech. Tento druh soudu je častý i v zahraniční právní úpravě správního soudnictví a i u nás je přezkum odmítnutých žádostí o udělení mezinárodní ochrany dosti častým jevem.

Ráda bych nakonec ještě shrnula celý můj návrh na zlepšení fungování správního soudnictví. Správní soudnictví by mělo zůstat dvojstupňové, ovšem s existencí obecných a specializovaných soudů. V prvním stupni by rozhodovaly nově vytvořené obecné správní soudy se sídlem v každém krajském městě, tj. bylo by potřeba nově vytvořit čtrnáct správních soudů. Místní příslušnost by se podobala v současnosti připravované novele, tj. v správní soud v obvodu sídla správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni. Rozdělení na obecné a specializované soudnictví by se týkalo až řízení v druhém stupni. Zůstal by zachován NSS jako soud obecný, ale nově by se vytvořily specializované soudy, a to daňový soud, soud pro důchodové zabezpečení a azylový soud. Ty by měly tedy na starost odvolání v uvedených věcech, všechny ostatní oblasti by spadaly do působnosti NSS. Samozřejmostí v rámci specializovaných soudů by také bylo obsazení rozhodovacích funkcí odborníky z praxe, to znamená, že vedle soudce by například u daňového soudu mohl být členem senátu pracovník Ministerstva financí, u soudu pro důchodové zabezpečení pracovník Ministerstva práce a sociálních věcí a u azylového soudu logicky osoba z Ministerstva zahraničních věcí.

4.4 Návrh změn se zachováním struktury správního soudnictví

4.4.1 Zvýšení personálního obsazení soudů

Je zcela zřejmé, že mé návrhy jsou v současné době dosti vzdálené realitě, a proto pro alespoň částečné zlepšení fungování správního soudnictví, zejména v záležitosti rychlosti a hospodárnosti celého řízení, by bylo dobré v první řadě personálně posílit obsazení správních soudů, jak dalšími soudci, přísedícími, tak také posílit obsazení vyšších soudních úředníků. Nezdá se mně zrovna ideální, aby se na vydání téměř jednoho tisíce rozhodnutí správního úseku KS HK během jednoho roku podílelo pouze 16 soudců. Číslo je opravdu velmi vysoké, dle mého názoru až alarmující. Jde sice o údaj sledovaného krajského soudu, nicméně dle mých zjištění podobná situace panuje i u jiných soudů a má tak pak za následek průtahy v jednotlivých řízeních a z toho důvodu nedodržování zásad rychlosti a hospodárnosti řízení před soudem. Porušením těchto základních zásad soudního řízení by znamenalo rovněž porušení základních principů demokratického státu.

Na druhou stranu přesto i za této situace existují z vyšších míst názory, které říkají, že soudců je v rámci správního soudnictví, tak soudnictví obecně, více než dostatek a naopak by mělo postupně docházet k pomalému ubývání soudců. Je totiž zřejmé, že zaplatit práci všech soudců není pro stát levná záležitost. Podobně jsou na tom také přísedící. Přitom ti jsou dle mého názoru ve správním soudnictví naprosto nezbytní. Odborníci v jednotlivých oblastech správního soudnictví mohou v některých případech přispět svými znalostmi z praxe možná i dokonce více než sám předseda správního senátu. Ovšem, jak už bylo řečeno, zkušené odborníci by byly pro stát podobně finančně náročné jako samotní soudci.

Situace by se dala zřejmě vyřešit také zvýšením počtu soudních asistentů či vyšších soudních úředníků. Nejméně jednoho asistenta by měl mít dle mého názoru každý předseda správního soudu i každý soudce rozhodující ve správním soudnictví. Asistent by za něj vykonával veškeré administrativní činnosti, jako je příprava všech potřebných podkladových materiálů pro rozhodovací činnost či tvorbu písemných vyhotovení rozhodnutí. Tím by zajisté mohlo dojít k odlehčení práce soudců a tím pádem také k případnému zrychlení soudního řízení.

Také vyšší soudní úředníci mohou mít v rámci soudního řízení nemalé pravomoci. Bylo by tedy na škodu jich nevyužít. Měli by být v rámci správního soudnictví oprávněni sami o některých věcech rozhodovat, bez nutnosti pověření předsedy senátu. Nemám tím

samozřejmě na mysl, aby vydávali konečná zamítavá či vyhovující rozhodnutí, ale například proč by vyšší soudní úředníci nemohli automaticky vydávat rozhodnutí o odmítnutí žaloby z důvodu opožděného či předčasné podání či například přerušování řízení kvůli ztrátě způsobilosti účastníka bez případného zastoupení. Jedná se v podstatě o jednoduché otázky, které by měly být patrné již z podaného návrhu, a proto nevidím důvod, proč by se jimi měli zatěžovat soudci, kteří jsou povoláni k řešení mnohem složitějších situací. Navíc vyšší soudní úředníci jsou v dnešní době vysoce právnicky vzdělanými odborníky, nebo by jimi alespoň být měli, a tudíž podobné úkony by pro ně měly být jednoduchou záležitostí. Ve prospěch zvýšení vyšších soudních úředníků také hovoří fakt, že jejich zaplacení stojí zhruba třikrát méně než zaplacení jednoho soudce. Stát by tedy za stejných finančních podmínek mohl zaměstnat buď jednoho soudce či tři vyšší soudní úředníky.

Pro řádné zjištění toho, zda by zvýšení personálního obsazení soudů bylo pro české správní soudnictví výhodné či nikoli, jsem se rozhodla použít následující SWOT analýzu pro potřeby veřejné správy. SWOT analýza je vysoce efektivní a jednoduchou pomůckou pro zjištění skutečného stavu, potřebných změn, případných rizik a nezbytných kroků pro přeměnu slabých stránek do silných a eliminaci rizik. Představuje kompletní metodu kvalitativního vyhodnocení veškerých relevantních stránek definovaného tématu. Základ metody spočívá v definování a ohodnocení jednotlivých faktorů, které jsou definovány čtyřmi proměnnými – silné stránky (strengths), slabé stránky (weakness), příležitosti (opportunities) a hrozby (threats).²⁹ Analýza SWOT umožňuje zvolit vhodnou strategii pro dosažení cíle. Ukazuje priority postupu a s využitím řízení rizik umožňuje použít standardní postupy i stanovit mimořádná opatření usnadňující dosažení cíle.³⁰

Pro vytvoření SWOT analýzy použiji mnou předpřipravenou tabulku, ve které se pokusím vystihnout, jaké jsou přednosti a nedostatky mého návrhu personálního navýšení soudů. Uvedu tedy, jaké existují k realizaci návrhu silné stránky – co ji usnadní, slabé stránky – co ji naopak znesnadní, hrozby – co nás nutí k uskutečnění návrhu a zejména příležitosti – co vše se návrhem zlepší.

---

²⁹ Dostupné z: <http://www.kvic.cz/showFile.asp?ID=2097>

³⁰ VELIČKO, J. Metodika zpracování analýzy SWOT

Dostupné z: <http://www.vlastnicesta.cz/metody/metody-management/metodika-zpracovani-analyzy-swot-pro-organy-verejne-spravy/>

Tabulka č. 21 SWOT analýza

SWOT ANALÝZA PRO PERSONÁLNÍ NAVÝŠENÍ SOUDŮ		
	Silné stránky (Strengths)	Příležitosti (Opportunities)
PŘEDNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - soulad s ústavním pořádkem - nynější struktura správního soudnictví - minimální legislativní změny 	<ul style="list-style-type: none"> - snížení délky trvání řízení - snížení nákladů řízení - nárůst pracovních míst v justici - dodržování principu hospodárnosti
NEDOSTATKY	Slabé stránky (Weakness)	Hrozby (Threats)
	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný počet soudních budov a kanceláří - nedostatek volných prostředků ve státním rozpočtu 	<ul style="list-style-type: none"> - porušování základních principů - dlouhé trvání řízení - nízký počet soudních specialistů na správní právo
	VNITŘNÍ	VNĚJŠÍ

Zdroj: autorka DP

Dle mého názoru z předložené SWOT analýzy jednoznačně vyplývá, že přednosti případného uskutečnění mého návrhu jsou naprosto převažujícím faktorem nad hrozícími nedostatky. Zvýšení počtu justičních pracovníků samozřejmě přináší i výskyt některých negativních jevů. Pokud bychom předpokládali, že právně vzdělaní pracovníci z jiných oblastí dají přednost nově vytvořeným pracovním místům u správních soudů namísto jejich současné pozice, mohl by nastat i negativní důsledek, a to úbytek specialistů v jiných právnických odvětvích. Na druhou stranu zcela jednoznačně pozitivním důsledkem je vytvoření nových pracovních příležitostí, ať už právě u správních soudů, tak na případně uvolněných pozicích. Jiným negativním důsledkem je zajisté také nutnost nalézt dostatek finančních prostředků pro platy nových pracovníků. Mohla by se zde nabízet například možnost snížení státních výdajů v některé z jiných kapitol státního rozpočtu, popřípadě také zvýšení daňového zatížení občanů.

Nejdůležitější podmínkou pro řádný průběh řízení ve správním soudnictví ovšem je, již několikrát zmíněná, zásada hospodárnosti a rychlosti řízení. Navýšení personálního obsazení soudců, ať už soudci, asistenty soudců či vyššími soudními úředníky bude v každém případě znamenat zrychlení každého soudního řízení, a proto také snížení nákladů na taková jednotlivá řízení. Prioritou by přece mělo být právě dodržování

základních principů a zásadou stanovených ať už Listinou či Úmluvou. Dle mého názoru až na druhém místě stojí otázka zvyšování státních výdajů. Vláda by měla v každém případě přehodnotit své priority ohledně přerozdělování státních financí a uvědomit si, že výkon rychlého nezávislého a nestranného soudnictví je tou poslední oblastí, ve které by se mělo šetřit.

4.4.2 Návrhy na zrychlení řízení ve správním soudnictví

Kromě potřebného zvýšení počtu soudců, soudních asistentů či vyšších soudních úředníků, což se mně v současné době jeví jako změna nejdůležitější a nejrychleji nutná, přichází v úvahu také celá řada dalších možných změn. Ráda bych uvedla alespoň některé z mých nápadů na zlepšení fungování soudní kontroly veřejné správy.

První z nich je zavedení lhůt, ve kterých mají správní soudy povinnost vydat rozhodnutí. Šlo by tedy o podobný institut, jenž funguje ve správním řízení dle SŘ. Lhůty by samozřejmě musely být o dost delší, než je třicetidenní lhůta stanovená pro rozhodování správních orgánů. Lhůty by také nemohly být určeny takovým obecným způsobem, jako je tomu v případě správního řízení. Měly by tedy existovat zákonem stanovené různě dlouhé obecné lhůty pro vydání rozhodnutí v závislosti na druhu řízení (lhůty zákonné). Ty by mohly být poté ještě soudem prodlouženy dle konkrétní věci, která je projednávána (soudcovské lhůty). Tj. navýšení by mohlo přicházet v úvahu v případě většího počtu účastníků, mezinárodního prvku v řízení apod. V případě nedodržení lhůt by soudci hrozilo případné obvinění z kárného provinění. Všechny uvedené návrhy týkající se lhůt jsou ovšem podmíněny nezbytným výše uvedeným personálním navýšením, bez něj by nejspíš nemohlo být řízení zvládnutelné v relativně krátkých termínech.

Za zmínku by mohla stát také určitá digitalizace správního soudnictví. V dnešní době existuje nepřehledné množství technického vybavení, a byla by proto škoda, je nevyužívat. Například jako velmi zastaralá se mně jeví činnost soudních zapisovatelek. V současnosti jistě nemůže být problém zaznamenávat soudní jednání elektronicky a automatické převádění nahraných zvuků do psaného záznamu. Šlo by samozřejmě o nutnost vynaložit vyšší výdaje na nákup takových zařízení, ovšem tyto výdaje by byly pouze jednorázové a na druhou stranu by se ušetřilo za stálé platy zapisovatelek. Navíc elektronické nahrávání jednání by v žádném případě průběh jednání nezpomalovalo, k čemuž z důvodu nezbytného opakování důležitých vět zapisovatelkám dochází téměř neustále. Mohlo by

tedy nepochybně dojít například ke zkrácení soudního jednání na polovinu času. A v konečném důsledku ušetřené finanční prostředky na platy zapisovatelek by se opět daly použít například na platy nových vyšších soudních úředníků.

Jiným projevem digitalizace je také možnost elektronické podání správních žalob bez nutnosti pozdějšího potvrzení písemným podáním originálu návrhu, s čímž souvisí také tvorba elektronických spisů. Tím, že se v současnosti veškeré písemnosti a dokumenty podávají v písemné podobě a z toho důvodu také archivují, je potřeba stále větších a větších skladovacích prostor. Navíc vyhledat v písemném spisu určitý dokument může být v některých případech velice složité. Pokud by ovšem existovaly spisy elektronické, odpadla by, jak nutnost existence rozlehlých soudních budov a archivů, tak složitost ve vyhledávání jednotlivých součástí spisů. Stačilo by pouze například zadat počáteční písmeno názvu dokumentu či datum jeho vydání a předmětný dokument by se v systému automaticky ihned vyhledal. Elektronické nahrávání průběhů jednání a vytváření elektronických spisů by měl být pouze začátek postupného přetváření současného správního soudnictví v soudnictví digitalizované. Určitě se totiž v budoucnu objeví celá řada nových technických zařízení, která se budou dát v rámci správního soudnictví, a vlastně i soudnictví jako takového, vhodným způsobem využívat.

Poslední, dle mého názoru naprosto nezbytnou, nutností je vytvoření zcela jednoznačného způsobu určení, ve kterých rozhodnutích správních orgánů jsou příslušnými k přezkumu soudy správní, a kde naopak soudy civilní. Kontrola správních rozhodnutí dle současného stavu, tzn. dle SŘS versus části páté OSŘ, zde funguje již osm let, přesto se stále vyskytuje celá řada situací, kdy ne jen že žalobce neví, na který soud se má obrátit, ale někdy to neví ani samotné soudy. Což v konečném důsledku neznamená nic jiného než další prodlužování celkové doby řízení a tím stále dokola opakovaného porušování práva na přiměřenou rychlost řízení.

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce na téma Soudní kontrola veřejné správy bylo zejména v praktické části analyzovat činnost správního úseku KS HK v posledních pěti letech a na základě získaných výsledků případně navrhnout změny, které by dle mého názoru správnímu soudnictví prospěly.

V teoretické části jsem se stručně věnovala vysvětlení základních pojmů vztahujícím se ke zvolenému tématu a poté také nastínila principy, jež se v jednotlivých druzích kontroly vyskytují. Jedná se o kontrolu rozhodnutí VS o veřejných subjektivních právech prostřednictvím správního soudnictví, kontrolu rozhodnutí ve vztazích vyplývajících z občanských, pracovních, rodinných či obchodních věcí dle části páté OSŘ a nakonec také kontrolu rozhodnutí, která porušují ústavně zaručená práva a svobody v řízení před ÚS.

V praktické části jsem přehlednými tabulkami, grafy a jejich popisem představila činnost správního úseku KS HK postupně v letech 2006 – 2010, a to z pohledu počtu rozhodnutí správního úseku jako celku a jednotlivých oblastí či druhů řízení samostatně, a také z pohledu způsobů zahájení a ukončení těchto řízení. Nakonec jsem se pokusila všechna tato data shrnout, představit výsledky a poukázat na, dle mého názoru, nejzajímavější jevy, které se ve výsledcích vyskytly.

Při vytváření návrhů na zlepšení fungování soudní kontroly VS jsem se zaměřila pouze na oblast, které jsem se v celé praktické části věnovala, tj. správnímu soudnictví. Zbylé dva způsoby soudní kontroly jsou dle mého názoru v rámci možností fungující a není zde proto prozatím žádná změna potřebná. Předtím než jsem uvedla mé návrhu na změnu, jsem nejdříve stručně popsala změny SŘS, které se od příštího roku chystají. Asi nejdůležitější změna se týká místní příslušnosti krajských soudů, kdy nově nebude rozhodovat krajský soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který vydal rozhodnutí v posledním stupni, ale naopak který rozhodnutí vydal ve stupni prvním. Mělo by tak zejména dojít ke snížení agendy v rámci MS v Praze a její rozmělnění mezi zbývajících soudy rozhodující v rámci správního soudnictví. Zmínila jsem se také o možnosti zavedení speciálních soudních tribunálů, které byly v českých odborných kruzích zmiňovány v souvislosti se vznikem institutu nepřijatelnosti kasační stížnosti v azylových věcech.

Můj samotný návrh na zlepšení fungování správního soudnictví vychází zejména z provedené analýzy a počítá v první části kompletním přetvořením organizace a struktury tohoto druhu soudnictví, v druhé pak pouze s částečnými změnami. V případě kompletní

změny struktury by měla být nově vytvořena soustava správních soudů, odlišná od soustavy soudů obecných. V prvním stupni by rozhodovaly pouze obecné správní soudy se sídlem ve všech čtrnácti krajských městech. Jako soud stupně druhého by nadále existoval NSS, avšak kromě tohoto obecného kasačního soudu by byly vytvořeny tři specializované správní soudy pro řízení v druhém stupni. Jednalo by se o soud daňový, soud pro důchodové zabezpečení a soud azylový. Ty by měly mít na starost rozhodování o odvolání proti rozhodnutí správních krajských soudů ve věcech daňových, věcech týkajících se důchodové zabezpečení (důchody starobní, invalidní, vdovské apod.) a logicky ve věcech azylových. Speciální by u těchto soudů bylo také složení senátu, kdy v každém by kromě předsedy senátu soudce musel být přítomen také odborník z praxe dle konkrétního druhu řízení.

V další části mých návrhů jsem se pokusila navrhnout změny, které ponechávají strukturu správního soudnictví v současném stavu a pouze jednoduše korigují momentální fungování. Základní a nejdůležitější změnou je zejména personální navýšení počtu soudců v rámci jednotlivých správních úseků krajských soudů. V návrhové části své práce jsem poté dále poukázala také na případné další vhodné změny, jako je zavedení lhůt pro vydání rozhodnutí či postupná digitalizace správního soudnictví.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

MONOGRAFIE

- [1] BROTHÁNKOVÁ, J., ŽIŠKOVÁ, M. Soudní řád správní s vysvětlivkami a judikaturou. 2. akt. a přepr. vyd. Praha: Linde, 2006. 308 s. ISBN 80-7201-579-6
- [2] HENDRYCH, D. Správní právo. Obecná část. 6. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006. 861 s. ISBN 80-7179-442-2
- [3] HLAVSA, P. Občanský soudní řád, soudní řád správní a předpisy související s úvodem k aplikaci komunitárního práva a k předběžné otázce. 5. akt. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 648 s. ISBN 978-80-7201-706-5
- [4] NEMEC, J. a kol. Kontrola ve veřejné správě. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7375-558-8
- [5] SLÁDEČEK, V., TOMOSZKOVÁ, V. a kol. Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 257 s. ISBN 978-80-7357-518-2
- [6] SLÁDEČEK, V. Obecné správní právo. 2. aktual. a přepr. vyd. Praha: Aspi, 2009. 463 s. ISBN 978-80-7357-382-9
- [7] SVOBODA, I. a kol. Základy správního práva a veřejné správy. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 204 s. ISBN 80-87071-76-2
- [8] VOPÁLKA, V. Nová úprava správního soudnictví: soudní řád správní. 1.vyd. Praha: ASPI, 2003. 407 s. ISBN 80-86395-65-0

ČLÁNKY

- [1] BAXA, J. Reforma českého správního soudnictví. Právní rádce, 1/2002. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-10646720-reforma-ceskeho-spravniho-soudnictvi>
- [2] BEZOUŠKA, P. Řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem. Právní rádce, 9/2009. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-13385300-rizeni-ve-vecech-o-nichz-bylo-rozhodnuto-jinym-organem>
- [3] FRUMAROVÁ, K. Ústavní stížnost pro nezákonnou nečinnost. Právní rádce, 9/2009. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-13385370>

- [4] KUPKA, P. Soudní přezkum rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví. Právní rádce, 12/2003. Dostupné: <http://pravniciradce.ihned.cz/c1-13749630>
- [5] MENŠÍKOVÁ, M. Podmínky přípustnosti správní žaloby. Právní rádce, 10/2003. Dostupné z: http://pravniciradce.ihned.cz/c4-10077470-13534300-F00000_d-podminky-pripustnosti-spravni-zaloby
- [6] PEČINKA, H. Průtahy v řízení zaviněné správním orgánem. Právní rádce, 8/2009. Dostupné z: <http://pravniciradce.ihned.cz/c1-38153030-prutahy-v-rizeni-zavinene-spravnim-organem>
- [7] POLIÁN, M. Dobrá správa a soudní řízení správní. Veřejná správa, 32/2008. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0032/konzult.html>
- [8] POMAHAČ, R. Správní soudnictví a reforma veřejné správy. Veřejná správa, 51/2008. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2003/5152/konzult1.html>
- [9] VYDRŽELOVÁ, P. Kontrola veřejné správy a její druhy. Veřejná správa, 2/2008. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2003/0030/konzult.html>

ZÁKONY

- [1] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění
- [2] Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění
- [3] Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění
- [4] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění
- [5] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění
- [6] Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, v platném znění
- [7] Zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, v platném znění
- [8] Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění
- [9] Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, v platném znění
- [10] Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, v platném znění
- [11] Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění
- [12] Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění

JUDIKATURA

- [1] Nález ÚS číslo sp. zn. Pl. ÚS 16/99
- [2] Rozsudek NSS čj. 3 As 52/2003-278
- [3] Rozsudek NSS čj. Pst 5/2003-43
- [4] Rozsudek NSS čj. 3 As 52/2003-278
- [5] Rozsudek NSS čj. 4 Ads 37/2004-42
- [6] Rozsudek NSS čj. 1 As 7/2004-47
- [7] Rozsudek NSS čj. 6 Ans 2/2005- 68
- [8] Rozsudek NSS čj. 8As27/2006-70
- [9] Rozsudek NSS čj. As 80/2006-73
- [10] Rozsudek NSS č. j. 1 Ao 1/2009 – 120
- [11] Rozsudek NSS čj. 4 Ads 15/2010 – 43

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [1] <http://www.nssoud.cz>
- [2] <http://www.concourt.cz>
- [3] <http://www.psp.cz>
- [4] <http://reformajustice.cz>
- [5] <http://www.nsoud.cz>
- [6] <http://www.dvs.cz>
- [7] <http://www.pravniradce.cz>
- [8] <http://www.epravo.cz>
- [9] <http://www.czso.cz>
- [10] <http://www.senat.cz>
- [11] <http://www.kvic.cz>
- [12] <http://www.vlastnicesta.cz>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DP	Diplomová práce
KS HK	Krajský soud v Hradci Králové
LZPS	Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění
MS	Městský soud
NS	Nejvyšší soud
NSS	Nejvyšší správní soud
OOP	Opatření obecné povahy
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění
PSP ČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
SŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění
ÚS	Ústavní soud
VS	Veřejná správa

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Přehled nejčastějších řízení v roce 2010

Graf č. 2 Přehled nejčastějších řízení v roce 2010 z hlediska jejich vyřízení

Graf č. 3 Vývoj počtu rozhodnutí ve volebních věcech

Graf č. 4 Druhy řízení ve volebních věcech

Graf č. 5 Vývoj počtu rozhodnutí ve věcech přezkumu veřejné správy

Graf č. 6 Druhy řízení ve věcech přezkumu veřejné správy

Graf č. 7 Vývoj počtu rozhodnutí v žalobách proti rozhodnutí

Graf č. 8 Druhy řízení v žalobách proti rozhodnutí

Graf č. 9 Vývoj počtu rozhodnutí v důchodových věcech

Graf č. 10 Druhy řízení v důchodových věcech

Graf č. 11 Vývoj počtu rozhodnutí správního úseku

Graf č. 12 Celkový počet rozhodnutí správního úseku dle oblastí

Graf č. 13 Celkový počet rozhodnutí správního úseku dle oblastí v procentech

Graf č. 14 Vývoj počtu rozhodnutí v azylových věcech

Graf č. 15 Vývoj počtu rozhodnutí ve věcech přezkumu rozhodnutí VS

Graf č. 16 Vývoj počtu rozhodnutí ve věcech daňových, invalidního důchodu a azylových

Graf č. 17 Přehled způsobů zahájení řízení

Graf č. 18 Řízení v důchodových věcech zahájená na návrh

Graf č. 19 Přehled způsobů ukončení řízení

Graf č. 20 Přehled způsobů vyřízení žalob proti rozhodnutí

Graf č. 21 Přehled způsobů vyřízení azylových věcí

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 Přehled rozhodnutí krajského soudu v Hradci Králové v roce 2010

Tabulka č. 2 Počty rozhodnutí ve volebních věcech

Tabulka č. 3 Způsoby zahájení řízení ve volebních věcech

Tabulka č. 4 Způsoby ukončení řízení ve volebních věcech

Tabulka č. 5 Počty rozhodnutí ve věcech přezkumu veřejné správy

Tabulka č. 6 Způsoby zahájení řízení ve věcech přezkumu veřejné správy

Tabulka č. 7 Způsoby ukončení řízení ve věcech přezkumu veřejné správy

Tabulka č. 8 Počty rozhodnutí v žalobách proti rozhodnutí

Tabulka č. 9 Způsoby zahájení řízení v žalobách proti rozhodnutí

Tabulka č. 10 Způsoby ukončení řízení v žalobách proti rozhodnutí

Tabulka č. 11 Počty rozhodnutí v důchodových věcech

Tabulka č. 12 Způsoby zahájení řízení v důchodových věcech

Tabulka č. 13 Způsoby ukončení řízení v důchodových věcech

Tabulka č. 14 Počty rozhodnutí v azylových věcech

Tabulka č. 15 Způsoby zahájení řízení v azylových věcech

Tabulka č. 16 Způsoby ukončení řízení v azylových věcech

Tabulka č. 17 Vývoj počtu rozhodnutí správního úseku dle oblastí

Tabulka č. 18 Celkový počet rozhodnutí nejčastějších druhů řízení

Tabulka č. 19 Přehled zahájení řízení správního úseku

Tabulka č. 20 Přehled ukončení řízení správního úseku

Tabulka č. 21 SWOT analýza

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA PI: Přehled činnosti správního úseku KS HK v roce 2006

PŘÍLOHA PII: Přehled činnosti správního úseku KS HK v roce 2007

PŘÍLOHA PIII: Přehled činnosti správního úseku KS HK v roce 2008

PŘÍLOHA PIV: Přehled činnosti správního úseku KS HK v roce 2009

PŘÍLOHA PV: Přehled činnosti správního úseku KS HK v roce 2010

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED ČINNOSTI SPRÁVNÍHO ÚSEKU KS HK V ROCE 2006

TYP ŘÍZENÍ	POČET ROZHODNUTÍ
VĚCI VOLEBNÍ, VĚCI POLITICKÝCH STRAN A Hnutí	
ochrana ve věcech seznamu voličů	0
ochrana ve věcech registrace	2
neplatnost voleb a hlasování	3
ochrana ve věcech zániku mandátu	1
řízení ve věcech politických stran a politických hnutí	0
CELKEM	6
PŘEZKUM ROZHODNUTÍ	
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	1
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	3
CELKEM	4
ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU	
daňové věci	160
všeobecná správa - stavební	21
všeobecná správa - životní prostředí	1
všeobecná správa - doprava	3
všeobecná správa - vnitřní správa	0
všeobecná správa - finanční	9
všeobecná správa - správní delikty a přestupky	29
všeobecná správa - ostatní	66
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	2
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	5
CELKEM	296
DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	
starobní důchod	13
invalidní důchod	235
částečný invalidní důchod	104
důchod pozůstalých (vdovský, sirotčí)	4
jiný důchod	27
nedávkové věci nemocenského pojištění	2
nemocenské a sociální zabezpečení, mateřský příspěvek	21
nemocenské pojištění v ozbrojených silách	0
hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	0
CELKEM	406
AZYLOVÉ VĚCI	
přezkoumání rozhodnutí ve věcech podle azylového zákona	288
CELKEM	288
SPRÁVNÍ ÚSEK CELKEM	1000

Zdroj: autorka DP

PŘÍLOHA P II: PŘEHLED ČINNOSTI SPRÁVNÍHO ÚSEKU KS HK V ROCE 2007

TYP ŘÍZENÍ	POČET ROZHODNUTÍ
VĚCI VOLEBNÍ, VĚCI POLITICKÝCH STRAN A HNUTÍ	
ochrana ve věcech seznamu voličů	0
ochrana ve věcech registrace	0
neplatnost voleb a hlasování	6
ochrana ve věcech zániku mandátu	0
řízení ve věcech politických stran a politických hnutí	0
CELKEM	6
PŘEZKUM ROZHODNUTÍ	
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	1
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	1
CELKEM	2
ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU	
daňové věci	249
všeobecná správa - stavební	33
všeobecná správa - životní prostředí	8
všeobecná správa - doprava	1
všeobecná správa - vnitřní správa	1
všeobecná správa - finanční	15
všeobecná správa - správní delikty a přestupky	36
všeobecná správa - ostatní	42
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	4
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	4
CELKEM	393
DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	
starobní důchod	13
invalidní důchod	243
částečný invalidní důchod	91
důchod pozůstalých (vdovský, sirotčí)	8
jiný důchod	29
nedávkové věci nemocenského pojištění	0
nemocenské a sociální zabezpečení, mateřský příspěvek	6
nemocenské pojištění v ozbrojených silách	0
hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	1
CELKEM	391
AZYLOVÉ VĚCI	
přezkoumání rozhodnutí ve věcech podle azylového zákona	229
CELKEM	229
SPRÁVNÍ ÚSEK CELKEM	1021

Zdroj: autorka DP

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED ČINNOSTI SPRÁVNÍHO ÚSEKU KS HK V ROCE 2008

TYP ŘÍZENÍ	POČET ROZHODNUTÍ
VĚCI VOLEBNÍ, VĚCI POLITICKÝCH STRAN A HNUTÍ	
ochrana ve věcech seznamu voličů	0
ochrana ve věcech registrace	0
neplatnost voleb a hlasování	0
ochrana ve věcech zániku mandátu	0
řízení ve věcech politických stran a politických hnutí	1
CELKEM	1
PŘEZKUM ROZHODNUTÍ	
ve věcech samosprávy	1
na ochranu před nečinností správního orgánu	2
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	3
CELKEM	6
ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU	
daňové věci	262
všeobecná správa - stavební	37
všeobecná správa - životní prostředí	7
všeobecná správa - doprava	2
všeobecná správa - vnitřní správa	3
všeobecná správa - finanční	7
všeobecná správa - správní delikty a přestupky	28
všeobecná správa - ostatní	42
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	3
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	2
CELKEM	393
DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	
starobní důchod	20
invalidní důchod	258
částečný invalidní důchod	86
důchod pozůstalých (vdovský, sirotčí)	4
jiný důchod	2
nedávkové věci nemocenského pojištění	2
nemocenské a sociální zabezpečení, mateřský příspěvek	14
nemocenské pojištění v ozbrojených silách	2
hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	1
CELKEM	389
AZYLOVÉ VĚCI	
přezkoumání rozhodnutí ve věcech podle azylového zákona	215
CELKEM	215
SPRÁVNÍ ÚSEK CELKEM	1004

Zdroj: autorka DP

PŘÍLOHA P IV: PŘEHLED ČINNOSTI SPRÁVNÍHO ÚSEKU KS HK V ROCE 2009

TYP ŘÍZENÍ	POČET ROZHODNUTÍ
VĚCI VOLEBNÍ, VĚCI POLITICKÝCH STRAN A Hnutí	
ochrana ve věcech seznamu voličů	0
ochrana ve věcech registrace	0
neplatnost voleb a hlasování	1
ochrana ve věcech zániku mandátu	0
řízení ve věcech politických stran a politických hnutí	0
CELKEM	1
PŘEZKUM ROZHODNUTÍ	
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	9
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	7
CELKEM	16
ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU	
daňové věci	263
všeobecná správa - stavební	24
všeobecná správa - životní prostředí	7
všeobecná správa - doprava	9
všeobecná správa - vnitřní správa	1
všeobecná správa - finanční	6
všeobecná správa - správní delikty a přestupky	28
všeobecná správa - ostatní	38
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	0
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	1
CELKEM	377
DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	
starobní důchod	15
invalidní důchod	245
částečný invalidní důchod	116
důchod pozůstalých (vdovský, sirotčí)	1
jiný důchod	5
nedávkové věci nemocenského pojištění	4
nemocenské a sociální zabezpečení, mateřský příspěvek	4
nemocenské pojištění v ozbrojených silách	0
hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	0
CELKEM	390
AZYLOVÉ VĚCI	
přezkoumání rozhodnutí ve věcech podle azylového zákona	132
CELKEM	132
SPRÁVNÍ ÚSEK CELKEM	916

Zdroj: autorka DP

PŘÍLOHA P V: PŘEHLED ČINNOSTI SPRÁVNÍHO ÚSEKU KS HK V ROCE 2010

TYP ŘÍZENÍ	POČET ROZHODNUTÍ
VĚCI VOLEBNÍ, VĚCI POLITICKÝCH STRAN A Hnutí	
ochrana ve věcech seznamu voličů	0
ochrana ve věcech registrace	1
neplatnost voleb a hlasování	17
ochrana ve věcech zániku mandátu	0
řízení ve věcech politických stran a politických hnutí	0
CELKEM	18
PŘEZKUM ROZHODNUTÍ	
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	11
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	8
CELKEM	19
ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU	
daňové věci	192
všeobecná správa - stavební	30
všeobecná správa - životní prostředí	6
všeobecná správa - doprava	18
všeobecná správa - vnitřní správa	0
všeobecná správa - finanční	7
všeobecná správa - správní delikty a přestupky	21
všeobecná správa - ostatní	35
ve věcech samosprávy	0
na ochranu proti nečinnosti správního orgánu	3
na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu	2
CELKEM	314
DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	
starobní důchod	8
invalidní důchod	229
částečný invalidní důchod	91
důchod pozůstalých (vdovský, sirotčí)	8
jiný důchod	0
nedávkové věci nemocenského pojištění	1
nemocenské a sociální zabezpečení, mateřský příspěvek	6
nemocenské pojištění v ozbrojených silách	0
hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	1
CELKEM	344
AZYLOVÉ VĚCI	
přezkoumání rozhodnutí ve věcech podle azylového zákona	96
CELKEM	96
SPRÁVNÍ ÚSEK CELKEM	791

Zdroj: autorka DP